

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K na leto. —
Za Nemčijo 18 K. — Za Ameriko in druge tuje države 20 K. —
Posamezne številke se prodajajo po 50 vinarjev.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Praznik krščanske misli.

Vstajenje Gospodovo je večni simbol, neminljiv znak vstajajočega in zmagojočega krščanstva.

Čudovito je, kako v triletnem delovanju, v trpljenju in vstajenju Gospodovem odseva zgodovina krščanstva skozi vsa stoletja do današnjega časa. Naj so krščansko misel še tako teptali v tla, š krvjo in orožjem, z učenoštvom in znanostjo ali državnimi postavami, naj so jo stokrat pokopali in položili v grob ter zapečatili težak kamen čeznjo, vedno je vstala pomlajena ter zmagoslavno nastopila svojo pot.

Zakaj krščanstvo je prvič moč božja in tako nad vsako drugo močjo na zemlji. Drugič je krščanstvo resnica; resnico je mogoče nekaj ali več časa zakrivati in odrivati, a končno le zmaguje, ker je človek za resnico ustvarjen in brez nje živeti ne more. Tretjič je vsaka duša po naravi krščanska in si končno vsaka duša v svoji globini zaželi krščanstva kot zemlja solnčne toplote.

In tako vidimo, kako se protestantovski Angleži posebno po vojski trumoma vračajo v katoliško Cerkev, ki edina hrani nepokvarjeni nauk Kristusov, kako francoska mladina in francosko izobraženstvo zapušča svobodomiselnost in se postavlja v prve katoliške vrste, da, celo mohamedanci občudujejo moč katoliške misli in prvič se je priložilo, da bo najvišji poglavar katoliške cerkve dobil v Carigradu, dosedanj trdnjavi krščanstvu tako sovražnega mohamedanstva, velik spomenik in sicer samo s prispevki mohamedancev v znak hvaležnosti za mirovno delovanje papeža Benedikta XV. To je moč krščanske misli.

Zato pa tudi opažamo, da se politične stranke, ki so zapisale na svoj prapor načela krščanske pravičnosti in ljubezni, v svojem bistvu nikdar ne preživijo, temveč zmagoslavno klubujejo vsem časom vsem razmeram, vsem zmedam in strastem, zakaj krščanstvo je večno in zdravilo vsem ranam. Po vojski opažamo, s kako silo propada po vseh državah liberalizem; preživel se je, bil je zmota in je ostalo od njega samo toliko, kolikor je imel dobrega na sebi. Nasprotno pa rastejo povsod krščanske ljudske stranke. To so pokazale volitve na Francoskem, v Italiji, Belgiji, na Mažarskem, to bodo pokazale volitve na Čehoslovaškem in če pogledamo po

domovini — tudi v Jugoslaviji. Izid občinskih volitev na Hrvaškem kjer je Ljudska stranka komaj začela gibati, nam je za to porok.

Liberalizem je propadel proti komunizmu, kateri raste in pridobiva tal. Naravno: bistveno in najboljše netivo za komunizem je nezadovoljnost ljudskih množic in ta je zrastle danes do neba ni čuda, da se je z njo bolešno razrastel komunizem. A tudi komunizem se bo preživel ob svojem času, kakor se je liberalizem ostalo bo od njega le toliko, kolikor je na njem resnično dobrega. Tako se vrsti zmota za zmoto, ena pobija drugo, a krščanska stranka, kateri je krščanstvo ne samo beseda, temveč življenje, se morja zamaje tu in tam ob silnih udarcih nasprotnih strank, da odleti od nje vse kar je trhlega in zastarelega, a zruši se ne, temveč z novo silo blagodejno posega v gospodarski in kulturni razvoj ljudstva. Krščanska misel, ki je večna, vliva vanjo vedno novega življenja.

A eno je potrebno. Krščanstvo povsod in vedno zmaguje, kjer ga ljudstvo v resnici pozna, propada samo tam, kjer ljudstvo ni dovolj poučeno. Zato je prva in najsvetejša dolžnost, če hočemo, da ljudstvo ne bo zapadlo križevi poti komunizma — kot se je to zgodilo na Ruskem in Mažarskem, kot se to dogaja v Nemčiji — glavna dolžnost je, da naše ljudstvo prouči vsa nujna vprašanja današnjega časa in tudi raznovrstne odgovore nanje v luči krščanskih načel. Več globokega prosvetnega dela in manj dnevnega politikovanja, to je tisto, kar danes najbolj rabimo. Kjer bo naše ljudstvo videlo vsa pereča vprašanja današnjega časa ne samo v luči lastne sebičnosti, pa tudi ne samo v luči komunizma, temveč predvsem v svetlobi krščanske pravičnosti in ljubezni, potem nas ni strah, kam se bo odločilo. Krščansko misel vzljubi vsakdo, kdor jo v resnici pozna, Zato ker je božja, zato ker je večna, zato ker je resnična.

Krščanske ljudske stranke vstajajo po celi Evropi; tudi v Jugoslaviji se Ljudska stranka krepi in raste in dokler bo krščanstvo jedro njenega programa in dokler se bo vršilo zadostno prosvetno delo, je vsak propad izključen, pač pa ji je zagotovljen procvit in uspeh. Zato z veseljem na delo!

Velikanoč.

Stopila je na razorano polje

Velikanoč,

v zeleni halji, s svatovskim nakipom,

v rokah oživljajočo moč;

v odprte brazde blagor trosi

in tvoji njivi, kmetič, sreče prosi.

Stopila je na vrt, na solčni breg,

iz zemlje nežno bilje kliče,

odeva v zelen drevje in grmiče,

oblači češnje v beli sneg;

na breskev rožne šopke privezuje,

s prameni solničnimi cekine kuje.

Beseda njena je vstajenje,

njen topli dih veselje zbuja,

pogledi njeni so življenje,

njen čisti spev — nebeška aleluja.

Darove nosi v pisani košari,

nje pirhi — zlatih sreč so čari.

Na pragu tvojem, ljuba kmetska hiša

stoji Velikanoč,

najlepši dar shranila je za tebe,

pozdrav ljubeznipoln, iskrenovroč.

Vstopila bo z bogatim blagoslovom,

če biva Kristus še pod tvojim krovom

M. Elizabeta.

Shod zaupnikov VLS.

Shod zaupnikov VLS se vrši 7. aprila ob pol 10. uri popoldne v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani s sledečim redom:

1. Poročilo o političnem položaju.
2. Politične naloge stranke v bližnji bodočnosti.
3. Gospodarske naloge stranke.
4. Organizacija stranke.
5. Resolucija zbora delegatov.
6. Volitev načelnika in 1. podnačelnika stranke.

Vstop dovoljen samo proti vabilu, ki služi kot legitimacija.

Popoldne ob štirih ima Jugoslovanska kmetska zveza svoj prvi občni zbor. Poročala bosta minister Roškar in poverjenik Jan.

Na predan shoda bodo posvetovanja delegatov posameznih organizacij V. L. S. V treh odsekih — v programatičnem, socialno-političnem in organizatoričnem — bodo delegatje pripravili tvarino, ki se predloži zboru zaupnikov.

Dne 6. aprila ob 8. uri zvečer bo seja vodstva VLS, pri kateri se izvoli novo načelstvo VLS.

Tajništvo je že pričelo razpošiljati vabila.

Shoda se udeležijo tudi vsi ministri, poverjeniki in poslanci Ljudske stranke.

Tajništvo VLS.

Vabilo na občni zbor JKZ.

Dne 7. aprila 1920, popoldne ob štirih ima Jugoslovanska Kmetška Zveza svoj prvi občni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo tajništva.
3. Poročilo ministra Roškara in poverjenika Jana o kmetških zadevah.
4. Volitev načelnika in celotnega odbora.
5. Slučajnosti.

2

V smislu pravil (§ 13.) imajo glavarstvo pravico na občnem zboru odposlanci okrajnih Kmetških Zvez.

Pozivamo vse zastopnike Kmet. Zvez, ki se bodo udeležili shoda zaupnikov, da se udeležijo popoldne tudi občnega zbora Jugosl. Kmetške Zveze.

Občnega zbora se udeležijo tudi vsi ministri, poverjeniki in poslanci Vseslovenske Ljudske Stranke.

Okrajne Kmetške Zveze pozivamo, da se občnega zbora po svojih zastopnikih udeležijo.

Janec Brodar,
načelnik Jugosl. Kmetške Zveze
in narodni poslanec.

Uspešno delo naših kmetških poslancev v Belgradu.

1. Poslanec Brodar je pred tremi tedni interveniral pri poljedelskem ministru za podporo in nabavo semen poškodovanim po toči v Radovljiškem okraju. Ministrstvo je prošnji že ugodilo, ter izvršitev odstopilo deželni vladi.

2. Brodar je pred 14 dnevi interveniral pri poljedelskem in finančnem ministru radi izvoza čebel. Ministrstvo je dovolilo izvoz v Srbijo, ter je v svrhu nakupa dovolilo finančno ministrstvo 150.000 dinarjev. V nekaterih dneh odide iz Srbije posebna komisija, da nakup čebel v Sloveniji izvrši.

3. Brodar je ponovno interveniral v vojnem ministru radi odškodnine kmetom mobiliziranih konj, voz in opreme ob mobilizaciji za Koroško. Referent ministrstva je izjavil, da so prejeli poslančevu interpelacijo in adresu komande, ki je rekvirirala, da pa pač ne gre vsa stvar tako hitro, kakor bi bilo želeli. Zavedamo se, da je treba, da se narodu plača in da tega ne bodo pozabili.

Vsaka hiša, v kateri je kak član Kmetške zveze, mora imeti „Domoljuba“, kmetško glasilo.

Za naše časopisje.

V naši državi se že z vso ostrino blje boj med dvema kot noč in dan nasprotujeta se svetovnjima nazoroma. Gre zato, kateri nazor bo prevladoval v prihodnji naši ustavi (to so temeljne državne postavbe, od katerih je odvisen procvit države ali pa njeno počasno hiranje in propad) ki se bo ustvarjala v prihodnjem državnem zboru. Ali bo to ustava, ki bo zgrajena na temeljih krščanske pravičnosti in ljubezni, ki bo pustila do razvoja in vpliva vse najširše plasti naroda, ki bo dajala ljudstvu gotovost, da more varovati svoje versko prepričanje, gojiti svoje versko življenje, ki bo zagotovila krščanskim staršem krščansko vzgojo otrok in krščanskim zakonskim svetost in nerazdružnost zakona, ki bo sploh upoštevala, da božje zapovedi veljajo tudi v državnih postavah — ali pa bo to ustava, ki bo postavno uveljavila nasilje brezverstva in svobodomiselstva nad katoliškim ljudstvom, ki bo krščanskim staršem onemogočila versko vzgojo otrok, ki bo razganjala katoliške zakonske, ki bo silila katoliško mladino v svobodomiselne organizacije, ki bo uveljavila načelo: v javnosti, politiki, v državnih postavah nima Bog, nima njegova volja, nima vera nič opraviti.

In takrat se bo začel križev pot katoliškega ljudstva v Jugoslaviji, križev pot, kakor ga je moralo hoditi katoliško ljudstvo po drugih državah.

Boj se je začel in vestna dolžnost vsakega katoličana, ki ve, da vera ni samo zadeva, ki se more zapreti v temno kamrico lastnega srca temveč, da mora s svojim božjim naukom o krščanski pravičnosti in ljubezni prevesti vse javno življenje in mišljenje, njegova vestna dolžnost je, da katoliškemu nazoru pomaga do zmage. Tudi zato je odgovoren pred Bogom in svojo vestjo kot za vsa svoja druga dejanja.

Glavne armade v tem boju pa tvorijo časopisi. Silen je vpliv časopisa, pravzaprav veliko večji, kot zasluži. Naši nasprotniki so znali to dobro izrabiti in reči moramo, da njihova največja sila ne tiči v ljudski organizaciji, katere nimajo preveč razvite, ker je treba preveč napornega in postrtovalnega dela za ljudstvo, ampak njihova moč tiči v njihovem časopisju, v katerem znajo javno in prikrito, kakor bolj kaže, metati kamenja na Cerkev in vero, na duhovnike in vse verske naprave tako polagoma odtujevati ljudstvo veri in verskemu življenju in zastrupljati njegovo srce s svobodomiselstvom in brezvero. Če 300 časopisov imamo v naši domovini in le ena četrtina jih je, ki branijo in visoko dvigajo prapor edine rešilne krščanske misli, vsi drugi pa več ali manj prikrito rujejo proti veri, Cerkvi, ali pa vsaj s svojim pljuvanjem na duhovnike skušajo omrčiti ljudem vse, kar je verskega.

Ali ni dolžnost, vestna dolžnost vsakega poštenega katoličana, da ne samo naroča naše časopise, temveč tudi agitira zanje pri sosedih, znancih in prijateljih? V vsaki krščanski hiši morata biti »Domoljub« in »Bogoljub«. Več družin skupaj naj si naroči »Slovenca«, ki je priznana na-

boljši jugoslovanski dnevnik. Na Štajerskem naj si še bolj razširjajo »Slovenski gospodar«, »Straža«, »Murska Straža«, na Koroskem pa »Mira«.

Zlasti pozivljemo tebe, krščansko žensko, ki boš najteže čutila posledice, če zavlada svobodomiselstvo v naši lepi domovini, ki boš z oslavitvijo krščanske misli najtežje tepeno — pomisli na vzgojo, na zakon — zlasti tebe pozivljemo, da se poprimeš res apostolske naloge in delaš za razširjanje katoliškega časopisa.

Za omejitev draginje.

Predsedstvo deželne vlade za Slovenijo sklicuje na dan 8. aprila 1920 sestanek v svrhu posveta o omejitvi draginje in drugih perečih gospodarskih vprašanj v deželni dvorcu v Ljubljani.

Ta poizkus predsedništva deželne vlade je skrajno potreben, kajti draginja raste tako hitro in neznosno visoko, da spravi vsakega posameznika naravnost v obup. Vse vošči temu sestanku najboljši uspeh.

Da bi pa imel ta razgovor res kak aspeh, je treba predvsem pričeti pri manufakturnem in obenem pri usnjarskem blagu. Manufakturno blago je doseglo naravnost smešno visoke cene. Navaden človek sploh ne sme niti misliti na to, da bi si kupil pri sedanjih cenah kako obleko. In kmetijski posestnik upravičeno

tarna: dajte mi obleko po starih cenah in jaz vam rad dam živil po starih cenah. Sestanek naj torej predvsem gleda, da zniža najizdatnejše cene manufakturnemu blagu. Da se bo pa dalo to doseči, je treba, da prevzame vlada strogo kontrolo nad vsem blagom, ki pride iz tujine in osobito iz Italijanskega. Vse to blago se mora plačati le po ceni vlade, ki naj blago fakturira manufakturstom in manufaktursti morajo prodajati blago po primernih cenah. Le na ta način bo mogoče kontrolirati in ugotoviti, s kolikim dobičkom da delajo manufaktursti, ki pod sedanjimi razmerami lahko hodijo blago sami na Laško kupovat in si lahko sami izpolnijo fakture laških trgovcev, tako da je začasno vsaka kontrola njihovega dobička nemogoča. Kedar se bo obleka dobivala po primernih cenah, takrat šele se sme zahtevati od kmeta, da naj prodaja svoje blago po bolj nizkih cenah, kakor so sedaj in takrat bo kmet to tudi radi storil.

Hvaležni pa smo predsedniku deželne vlade, da je resno vzel v roke to perečo zadevo, zlasti pa zato, ker je res demokratsko sklical v ta namen kar nekaj mali parlament, kjer bodo zopet vse plasti ljudstva prišle do besede.

Samostojna liberalna stranka in duhovniki.

Zadnji »Kmetijski list« odgovarja na neki članek »Slovenskega gospodarja«, kateri je pojasnil vzroke, zakaj je vsa slovenska duhovščina s svojina škofoma vred proti samostojni liberalni stranki. Odgovor kaže tako nedoslednost, da smo

se čudili, kako more urednik »Kmetijskega lista« kaj takega postaviti kot uvodni članek v svoje strankino glasilo.

Poglejmo! »Slov. gospodar« trdi, da ni skoro mogoče, da bi se vsa duhovščina s škofi vred motila v Samostojni stranki, kar se tiče njene verske strani. V odgovoru na ta zelo tehtni razlog se Kmetijski list spretno ogne, češ, samostojna stranka je politična stranka in v politiki se duhovni s škofi vred lahko motijo.

Počasi, g. pisec! Saj tega mi tudi ne tajimo. Toda »Slov. gospodar« trdi, da je težko mogoče, da bi se zmotili v tem, kar se tiče verske strani Samostojne stranke. In vsaka stranka mora v svojem programu imeti začetna razmerja do vere in Cerkve in ga ima tudi vaša, ker se vendar cerkvene zadeve tudi v državnem zboru obravnavajo (šola, zakon, konkordat itd.). In Vaša stranka pravi: Vera ne spada v politiko. To pa je odločno protikrščansko in o tem sodijo duhovniki in škofi, in imajo tudi pravico in dolžnost soditi. Vaš program glede Cerkve ni nič boljši od programa svobodomiselcev in komunistov, čeprav v praksi iz tega programa ne izvajate še vseh posledic.

Dalje trdi »Kmetijski list«, da ni proti nobenemu stanu, tudi ne proti duhovskemu. Tako! Na vsakem shodu obrekujete in blatite za narod tisočkrat bolj zaslužno duhovščino kot so razni vaši govorniki, katerih do večera nihče poznal ni in »Kmetijski list« sam je v vsakem drugem dopisu metel blato na res dobre in vnete duhovnike in potem si drznete trditi, da niste proti duhovščini! Kaj bi vi rekli, ko bi kdo na vsakem shodu blatil kmeta in pri tem trdil, da ni proti kmetškemu stanu? Ali bi mu vi verjeli?

Sicer pa »Kmetijski list« v istem članku, kjer trdi, da ni proti duhovskemu stanu, krepko udriha proti njemu. Zakaj koncem članka trdi pisec: »Če pa izginejo duhovniki iz uredništva, iz klerikalne politike, iz poslanskih mest in z ministrskih stolčkov, bo to kmetškemu stanu in vsemu narodu le v korist.« Torej vsak stan ima pravico do politike, Kmetijski list ne izključuje ne advokata, ne sodnika, ne obrtnika, ne zdravnika, ne učitelja, ne delavca — nikogar, vsakdo sme nekaj ur popustiti svoje delo in se posvetiti politiki, le duhovski stan tega ne sme. Vsi drugi stanovi smejo o svojih in tudi o drugih zadevah pri politiki odločati, politika vseh stanov je narodu v korist, le duhovnik, svoboden državljani, ki plačuje ravno tako davke kot vsak drugi, ta ne sme v politiko, kjer se celo pogosto obravnavajo zadeve, ki so v najožji zvezi s Cerkvijo in vero. Samo duhovnikovo delo v politiki, ki je s svojo brezmejno požrtvovalnostjo kulturo slovenskega ljudstva dvignilo tako visoko, da so Hrvatje in Srbi daleč za nami, samo duhovnikovo politično delo je narodu v škodo in propast. Sram vas bodi takega zagrizenega sovraštva proti duhovščini! In takim ljudem naj potem ljudstvo zaupa, da bo pravično in ljudstvu v korist v državnem zboru sklepalo in odločalo o cerkvenopolitičnih zahtevah, o šoli, zakonu, konkordatu!

Da, po tem članku je naša sodba še bolj jasna: Ljudstvo, če hočeš, da te liberalni samostojni voditelji, ki imajo do vere ravno toliko spoštovanja kot do duhovnikov, ne bodo na zvit način ogoljufali za tvoje versko prepričanje, bodi na straži!

Okrajnemu glavarstvu v Litiji.

Podpisana županstva soglasno protestirajo proti uveljavljanju maksimalnih cen za v odloku okrajnega glavarstva v Litiji z dne 16. marca 1920 št. 3690 navedene predmete, katere ima kmetovalec na prodaj in mu z ozirom na dejstvo, da se določijo samo za kmetijske proizvode, med tem, ko se za blago, katero mora kupovati kmet, ne določijo nikake maksimalne cene. Mi smo za omejitev rastoče draginje, toda le pod pogojem, da se za predmete, katere kupuje kmetovalec, določijo sorazmerne maksimalne cene. Da bi se pa samo za kmeta določevale maksimalne cene, tega pa nikakor in pod nobenim pogojem nemoremo dopustiti.

Vsled tega prosimo, da se citirani odlok razveljavi, oziroma v slučaju odklonitve, naj se vpošlje na višje mesto. Kot pritožba podpisanih v razsojo. Natančno, detajlirano smo navedli sorazmerje med cenami sedaj in pred vojno že v pritožbi proti maksimalnim cenam za živino, na katere vloge pa do danes nimam odgovora. Odgovor je bil le za zaplembo volov v Stični, za katero kmetovalci še sedaj niso plačani, pač pa kaznovani.

Ivančna gorica, 21. marca 1920.

Josip Erjavec l. r., župan, Draga; Josip Borštnik l. r., županov namestnik, Krka; Matej Perme l. r., župan, Leskve; Peter Zaveršek l. r., gerentov namestnik, Kriška vas; Ivan Kovačič l. r., županov namestnik, Prapreče; Josip Stepič l. r., županov namestnik, Dedni dol; Anton Prijatelj l. r., župan, Žalna; Franc Koricki l. r., županov namestnik, Višnja gora; Josip Kutnar l. r., župan, Muljava; Franc Kavšek l. r., županov namestnik, Hudo; Josip Goršek l. r., župan, St. Vid.

Za točen prepis.

Županstvo Draga, dne 23. marca 1920.
Občinski pečat. Erjavec.

Velikanski požar v Dvorski vasi.

V noči med 22. in 23. marcem je nastal v Dvorski vasi pri Velikih Laščah velikanski požar, ki je do tal vpepelil 12 posestnikov 24 poslopij. Prebivalci so v največji naglici rešili le sebe in živino. Požar jim je uničil vsa živila za ljudi in živino, vso opravo, vse orodje; obleke so rešili le nezaten del. Tudi denarja je precej zgorelo. Ponesrečenci so brez vsakih sredstev, popolnoma navezani na tujo pomoč. Njih beda je še večja, ker je tu splošno pomanjkanje živil in krme. Izvedenci so cenili škodo na 1.065.000 K, zavarovani so samo za 12.000 K.

Požar je nastal po neprevidnosti neke žene, ki je zakurila v peči že več let zapuščene lesene hiše. Nesrečna žena je zapustila hišo in prenočevala na svojem prejšnjem stanovanju. Sosedje so ogenj zapazili, ko je bila že vsa hiša v plamenu. Med požarom so se dogajali pretresljivi prizori; nekateri so v obupnosti silili v ogenj, ker so postali res berachi, brez vsakega drugega imetja.

Pomoč je nujna, ponesrečenci so z ozirom na neugodni letni čas vsi izvanredni siromaki. Obračamo se na vsa dobra srca, naj revežem na kakršenkoli način pomagajo, predvsem v blagu. Vsi denarni prispevki naj se pošljejo na »Pomožni odbor za pogorele v Dvorski vasi« s sedežem v Velikih Laščah. Vsak najmanjši dar bomo s hvaležnostjo sprejeli.

Za zboljšanje podkovstva.

Dobro in pravilno podkovanje konj ni tako lahka in priprosta stvar, kakor si to marsikdo misli. Prav pogosto se slišijo tožbe o slabo ali zaniško podkovanih konjih, ki ravno vsled napak pri podkovanju le s težavo svoje delo opravljajo, izgubivajo dostikrat podkve in si kvarijo svoja kopita. Koliko je pa vreden konj, ki ima slaba kopita! Vrednost delavnega konja tiči v prvi vrsti v dobrem, zdravem in pravilno podkovanem kopitu. Slabo podkovanje zmanjša delavno moč vsakega konja in sčasoma uniči njegovo vrednost. Štabni živinozdravnik Knaflič pokazal je v seji konjerejskega odseka nekaj naravnost strahovito napravljenih podkev, ki jih je slučajno dobil in ki so take, da morajo vsako, še tako dobro kopito zmrcvariti. Največkrat so slabe podkve tako skovane, da se dotikajo le na nekaterih krajih kopita, tako da vsled tega ne nosi celo kopito teže konja, ampak le tisti deli, ki se dotikajo podkve. Kakšne posledice mora imeti taka podkva za kopito in za konja, izprevidi gotovo vsak gospodar sam. Kakor takemu konju, go-dilo bi se približno človeku, ki bi bil prisiljen hoditi tedne in mesece mesto po celem podplatu, samo po prstih ali pa po petah. Res je, da imamo pri nas veliko dobrih kovačev, ki razumejo svoj posel, ravno tako je pa tudi gotovo, da je še precej takih kovačev, ki nimajo pravega razumevanja za svoje delo in pa takih, ki ga prav površno izvršujejo.

Da bi se nedostatkom pri podkovstvu odpomoglo, sklenil je konjerejski odsek priporočiti predlog vodstva podkovske šole, da se odpravijo na tej šoli enodnevne skušnje za kovače, ker v enem dnevu se ne more zadosti presoditi kovačevo znanje, še manj ga je pa mogoče kaj poučiti. Vsak kovač bi moral obiskovati polletno podkovsko šolo; ker bi bilo pa to posebno za starejše kovaške pomočnike precej težavno, dovoli naj se zaenkrat tistim kovačem pristop k skušnji, ki so se vežbali vsaj 14 dni na podkovski šoli. V tem

času bi že v glavnih stvareh izpopolnili svoje znanje in odvadilo bi se jih raznih napak, ki so jih doslej delali pri podkovanju. Poleg tega je konjerejski odsek še priporočil, da bi kmetijska družba založila posebna navodila za kovače, kakor jih je izdalo vodstvo podkovske šole. Ta navodila obsegajo 11 posebno važnih nauk, po katerih se mora ravnati kovač, ako hoče konju ohraniti kopita cela in zdrava. Ta pravila visela naj bi v vsaki kovačnici, tako da bi jih imel kovač vedno pred očmi in posestnik, ki bi pripeljal svojega konja podkovat, bi jih lahko bral v lastno korist in se iz njih poučil.

Krava v šoli.

(Anton Pevc.)

(Dalje.)

3. razred.

Ustvarili smo si v drugem razredu postavno, krepko razvito žival, dobro zalito z mesom. Kar nam ni podarila narava sama, smo dokupili in s pomočjo dokupljene krepilne krme smo dosegli, da se naša živina more meriti z vsako kulturno pasmo. Telica je že prekoračila 2. leto starosti in vsakčas pričakujemo, da oteleti, nakar bomo videli, kaj se da napraviti z njo: ali se usposobi za gospodarstvo ali je dobra le za mesarja. Presodba plemenske vrednosti telice je mogoča šele po prvi otelitvi, ko spoznam po kakšni ceni mi bo znala proizvajati mleko.

V tretjem razredu se mlada krava — potem ko je oteletela — nauči mlečnosti. Najprvo mora izmolziti raz sebe vse meso, kajti plačati mi mora vse tropine in žito, kar sem v dobi prve nosečnosti za njo kupoval. Katera tega noče plačati z mlekom, mora to plačati z mesom; prodam jo mesarju; z izgubo ne morem gospodariti in na kalina tudi ne morem čakati, da bi mi jo kdaj odkupil kot takozvano »plemensko kravo«. Od svojih krav zahtevam, da mi takoj vse plačajo; na upanje jim ne dam nič, kajti kdor gospodarji le na upanje, pride kmalu na boben.

Kravo po prvem teletu krmim pičlo, s slabo krmo in molzem pogosto, 5 do 8 krat na dan, — vsaj prve 2 meseca. Če se kmalu udá in prične hujšati, ne da bi znatno upadla njena mlečna množina, je dobro znamenje; tedaj gojim upanje, da bo iz nje kaj prida. Če se noče udati in napravljá vsled pičle in slabe krme komaj toliko mleka, da zadostuje za klaverno uspevanje teleta, hujša pa zelo počasi, tedaj je malo upanja, da bi se mi njena reja gospodarsko obrestovala; mleko od take živali bo vedno zelo drago in množina nikdar velika.

Če se je krava udala in nam je ostalo od nekdajne okrogle, dobro rejene telice le še s kožo pokrito in z nekoliko mišicami zvezano kravje okostje, zvišamo nekoliko kakovost in množino krme, — vendar držimo kravo celo leto slabo pri mesu, tudi med vso dobo druge nosečnosti. Krava se mora privaditi, da bo vso krmo, ki jo požre, predelala edinole v mleko. Tvo-

riti meso se je učila v 1. in 2. razredu in tega vse življenje ne bo pozabila; v tretjem se uči delati mleko, se vzgaja za svoj življenski poklic in to gre čisto zelo trdo. Toda naučiti se mora, če naj postane dobičkanosna krava. To je bistvo moderne govedoreje, kakor so prvi z neovrgljivimi uspehi dokazali Danci pri ustvarbi svojih pasem. Če kdo trdi, da je taka suha, iz snanih kosti obstoječa žival grda, je podobne tistemu, ki misli, da je lepa le ženska, ki je lepo oblečena, čeprav je revno oblečena, kmetisko dekle čisto prava krasotica, našminkana modna dama pa v bistvu strašilo za v koruzo.

Če se krava ne uda in prej izgubi vse mleko, predno prične hujšati, tedaj imamo opravila s takozvano »ponesrečeno kravo« ali po domače s »kravjim volem«. Takih krav je n. pr. med švicarskimi pasmami zelo veliko; nasprotno pa se shorthornska krava kaj kmalu uda, čeprav spada med izrazito pitavno živino. Izgube v prvem trenutku s tako živaljo nimamo; stroške reje prvih dveh let nam peplača dobro z mesom, čim jo prodamo mesarju. Če pa se nam škoda zdi oddajati jo v klavnico, ponovimo z njo ta tretji razred kravje šole še enkrat po drugem letu. Morebiti bomo imeli sedaj več sreče in se bo žival udala. Primeri, da se nauči krava po 2. teletu molziti raz sebe meso, čeravno ni to hotela storiti po 1. teletu, se zelo redki. Vendar pri dragocenih živalih lahko poskusimo, upoštevaje seveda, da bomo imeli od njih reje gotovo izgubo, če se tudi po ponovnem učenju v 3. razredu ne priučijo mlečnosti.

Tretji razred je torej z gospodarskega stališča zelo poceni. Zahteva nekoliko truda v tem, da mlado kravo prve 2 meseca bolj pogosto in vedno v enakih presledkih molzemo; krmo, ki jo krava použije, nam že plača sproti z mlekom. Zelo važen pa je za vse nadaljne življenje živali in za preračunanje dobička, ki ga smemo v bodočnosti od nje pričakovati. Če se krava dobre mlečnosti sedaj ne priuči, se je ne bo priučila nikdar več. Kravo, ki smo umetnim potem gñali na zgodnjo dozorelost, moramo tudi umetnim potem gñati na mlečnost; mi smo jo naučili veliko požreti, mi jo moramo tudi naučiti veliko molziti. Marsikje nudi vse pogoje za to že narava sama; pri nas bo moral začasno ustvarjati vse to le razum.

Zakaj pravimo, da mora biti dobra plemenska krava predvsem dobra mlekarica, če jo moramo mi sami mlečnosti šele priučiti? Mlečnost starišev se podeduje v nagnjenju na potomstvo. Telica od dobre mlekarice ima nagnjenje do mlečnosti in se raditega hitro udá, čim pride v dovolj razumne roke. Pri marsikaterih živalih je mlečnost že tako v krvi, da krava prične presnavljati vso použito krmo takoj v mleko, ne da bi jo morali učiti. Takim pravimo, da spadajo k izrazito »mlečnim pasmam« ali »mlečnim rodovinom«. — Telica od slabe mlekarice ni podedovala takega mlečnega nagnjenja, zato se moramo mi potruditi, da ga dobi in za nadalje prenaša na svoje potomstvo. Marsikatera se bo hitro naučila in takoj vidno prenašala na svoj zarod; druga bo v početku

prav trda v učenju, nato pa bo nad vse pričakovanje izborna mlekarica; tretja pa se sploh ne uda, delaj z njo kar hočeš. Slednjo moremo primerjati ljudem, ki majno delati dolgove, plačati pa ne; razumen gospodar jo bo čimprej izbacnil iz hleva. Vzreja švicarske govedi je v tem miru precej zavožena; nje mlečnost je v razmerju s použito krmo zelo slaba in ta slabost tiči že stoletja v krvi. Kdor bo učil k modernega stališča simentalske krave mlečnosti, bo naletel na velika razočaranja. (D dalje.)

Iz Kmetiskih Zvez.

ZIVELA ZADRUŽNA MISELI

(Iz Dobropolj.)

Na seji okrajne K. Z. za velikološki okraj, ki se je vršila dne 25. marca 1920 v Dobropoljah, je bil soglasno sprejet med drugim predlog tov. okrajnega načelnika Antona Pogorelca iz Strug, da osnuje K. Z. za velikološki okraj z ozirom na razvito lesno trgovino v teh krajih in zlasti z ozirom na obsežne turjaške gozde lesno z drugo z omejeno zavezo s sedežem v Dobropoljah. Izvolil se je pripravljalni odbor pod predsedstvom Antona Pogorelca iz Strug in podpredsedstvom Josipa Petriča iz Zdenke vasi pripravljalni odbor, ki ima nalogo sklicati v najkrajšem času sestanek zainteresiranih, na kateri hoče K. Z. prerešati vse podrobnosti in izvoliti končni odbor, ki skliče ustanovni občni zbor lesne zadruge v Dobropoljah ter skiep z dne 25. marca 1920 udeležvi ter dejansko izpelje.

Veseli nas ta sklep, ker vidimo, da je začela zadružna misel prehajati v najširše plasti ljudstva, ker vidimo, da kmetijske vrste spoznavajo, da je le v udruženju rešitev gospodarskega položaja, ker vidimo, da vstaja iz Krekovih idej mogočno drevo gospodarskih organizacij. Kaiti gotovo je, da je le v gospodarski osamosvojitvi bodočnost kmetijskega stanu, gotovo je, da prinaša to le zadruge, vse drugo pa so prazne besede, ki služijo samo suženjstvu; in suženjstvo je veleizdaja — je dejal naš oče Krek.

Ob tem sklepu nam uhajajo misli nehotne na dobrepoljsko kmetijsko društvo, ki ima krasno in prostorno poslopje na enem najlepših krajev, ki ima dobra skladišča, a prazno prodajalno in golo zidovje, ker spe odgovorni ljudje spanje pravičnega, gledajo sami nase, na ljudi, ki so jih izvolili in postavili, pa so pozabili. Eno je gotovo: Tu je treba jasnosti, dela, novih ljudi, ali pa naj stari odbor prebudi iz spanja. Mi, ki hočemo dober in čist svet, bomo pometli najprej pred svojim pragom, potem se bomo šele vrgli nad druge. Zahtevajmo občni zbor kmetijskega društva, pometimo, nastavimo druge ljudi noter, načelstvo pa delavnemu človeku v roke! Ko napravimo to, bomo premislili, ali ne bi kazalo preustrojiti kmetijsko društvo v nakupovalno in prodajalno zadruge za naš okraj. — Može, ki ste dovezetni za gospodarski napredek, ki hočete dela in pravice, premislite to in se pripravite, ker ni daleč čas, ko bo življenje v naši okolici šlo sunkoma naprej. — Ljudje, ki

so jim »samostojne« čenče hipno zmešale um, pa se natihem že sramujejo, ker so šli na limanice, naj spregledajo, ker danes je zadnji čas. Kes, ki bo prekasen, ne bo zašel, zadelo ga bo naše zaničevanje. — Naj živi delavna in zadružna misel! To je naša prava, boj zoper duhovščino pa pustimo samostojnim!

VEL. GABER.

V nedeljo 11. aprila bo v Vel. Gabru tako po prvi maši pred cerkvijo velik ljudski shod Kmetijske zveze, ob slabem vremenu bo shod v šoli. Shoda se vdeležite tudi žene in dekleta, da odločno zahtevate volilno pravico. Na shodu govori več govornikov. Pridite na shod tudi naši somišljeniki iz Št. Lovrenca, Primskovega, Čateža in Sela pri Šumberku, da se skupno pomemo o stvareh, ki nam leže na srcu. Kmetije, posameznik ne velja nič, le v organizaciji je moč, zato vsi v Kmetisko zvezo!

PODRUŽNICA »KMETISKE ZVEZE« V SODRAŽICI

se prav živahno giblje. Odbor ima pogostne seje, na katerih pretresava gospodarske in politične zadeve ter sklene tudi vselej nekaj prav krepkih resolucij. Odborniki se seji prav marljivo udeležujejo. Zadnja seja je bila 21. marca, pri kateri so se sprejele naslednje resolucije:

1. Podružnica »Kmetijske zveze« v Sodražici protestira proti naredbi deželne vlade oziroma odlokom okr. glavarstva, češ, da mora živinorejec prositi okrajno glavarstvo dovoljenja, da sme prodati tele ženskega spola. Kmet pač sam najbolje ve, katero tele je sposobno za rejo in kedaj je njemu v korist, da je redi.

2. Odlok deželne vlade, ki zahteva, da mora kmet, ki kupi žival, imeti isto vsaj šest mesecev v svoji posesti, naj se odpravi. Saj si ta ali oni večkrat nabavi vozno živino le za toliko časa, da obdela svoje polje ali izvrši kako vožnjo. Tudi živinorejcu večkrat nedostaja krme, da bi mogel od vlade predpisani čas prehraniti živino v svojem hlevu.

3. Podružnica graja postopanje okrajnega glavarstva, ki zadnji čas prisoja raznim strankam kazni zaradi prodane živine, čeprav se ne more vsaka taka kupčija smatrati za tihotapstvo ali verižništvo. Predno se obsodi naznanjeni prodajalec na več tisoč kron in v večtedenski zapor, naj se stvar temeljito preišče. S tem pa ne zagovarjamo pravih tihotapcev in verižnikov, kateri naj se le občutno kaznujejo.

4. Z ozirom na to resolucijo tudi ne odobrava, da pripade polovica zaplenjenega predmeta raznim stražam, ker pohlep po lepi nagradi te le prerad napoti do teča, da ta ali oni slučaj zaplembe večkrat preveč priistransko opišejo.

5. Podružnica se pridružuje resoluciji drugih podružnic, ki zahtevajo, da se v najkrajšem času nadaljuje občni zbor Slov. Kmetijske družbe tam, kjer se je 30. dec. lanskega leta prekinil, na katerega naj se povabijo tisti delegatje, ki so takrat zborovali.

Ob koncu seje so izrazili odborniki ogorčenje nad onimi tudisomišljeniki »Kmetijske zveze«, ki niso mogli premagati svojega

pohlepa po otrobi in koruzi, s katero te dni vabi demokratska stranka ljudi v svoje vrste. V čast našim ljudem pa bodi povedano, da je takih polovičarjev prav malo in da si bodo demokratije tudi s koruzo in otrobi malo opomogli.

VELIK TABOR OKRAJNE KMETISKE ZVEZE KRŠKA DOLINA

je bil 25. sušca na Slinovcah pri Kostanjevici. Ob 9. uri je bila služba božja v romarski cerkvi, takoj nato zborovanje pred cerkvijo. Pod predsedstvom okrajnega načelnika Kuntariča je nastopilo pet govornikov in dve govornici, ki so v daljših in krajših govorih razjasnjevali gospodarski in politični položaj ter krepko povdarili težnje in zahteve kmetijskega ljudstva. Prišle so velike množice ljudstva iz vseh sosednjih občin, poleg domačinov največ od Sv. Križa in iz Cerkelj, ki so dale za shod razun predsednika še dva govornika in eno govornico. Prav dobro so se udeležili tudi iz Št. Jerneja, posebno veliko žen in deklet, ki so v lepem številu šle tudi k sv. obhajilu pri M. B. in še popoldne molile v župni cerkvi posebno molitveno uro. Obsežni prostor od cerkve pa do lipe pred staro kapelico je bil popolnoma zastavljen. Cenilo se je vsaj krog 5000 oseb. Na tabor so prišli organizirani tudi »samostojni« liberalci, ki so takoj motili zborovanje, a so uvideli, da nasproti velikanski večini ne opravijo mnogo. Pripeljali so celo svojega govornika od nekoč drugod, ki pa ni prišel do besede, ker je bilo že pozno in se je čutilo, da nameravajo izzvati prepire in pretepe, s čimer so že poprej grozili. Čulo se je, da so celo šolski otroci »samostojnih« obetali drugim, da bodo »klerikaci morali bežati«. — Ko je bilo zborovanje zaključeno, je liberalni govornik hotel govoriti na svojo pest, a ljudstvo ga ni maralo poslušati. V njegovo okolico je padel kamenček in nekoliko ranil neko žensko. Kdo ga je vrgel, se v velikanski množici ni dalo dognati. Mnogi so trdili, da je bil mlad fantalin. Pa naj je bil kdorkoli in od katerekoli strani, taki poizkusi so obsojanja vredni in naj se ne ponavljajo nič več! Fantje so začeli prepevati narodne, ženske poleg cerkve pa Marijine pesmi, in najeti govornik je opustil svoje neuspešno delo ter odšel. — Tabor je z navdušenjem sprejel več odločnih resolucij in napravil sklep, da Kmetijske Zveze iz Krške doline za naprej vsako leto priredijo tabor pri M. B. Dobrega sve.a. Prvi, krasno uspeli tabor nam ne pride z lepa iz spomina. — Sprejete resolucije so se poslale deželni vladi za Slovenijo.

KMETSKA ZVEZA V KOSTANJEVICI

je imela 14. sušca občni zbor. Priredila je v preteklem letu poleg ustanovnega shoda še dva ljudska shoda in en ženski shod, dva zaupna sestanka ter 11 sestankov po vaseh. Na občnem zboru je bil za predsednika izvoljen župan Ivan Colarič. Sklenile so se resolucije: Izvažajo naj se živila le potem, ko bo domača država zadostno preskrbljena. Izvoz naj bo pod državnim nadzorstvom. Carina naj se odpravi vsaj za najpotrebnejše predmete.

—::—

Razgled po svetu.

Jugoslovija.

j **Ljudska stranka zmaguje.** Pri občinskih volitvah na Hrvaškem skoro povsod na deželi z ogromno večino zmaguje Ljudska stranka. Liberalci propadejo povsod, kar je svobodomiselnega, gre vse h komunistom. Vršni se to, kar smo vedno prerokovali: dva tabora bodeta: krščanska ljudska stranka in protikrščanski komunizem.

j **Splošna demobilizacija.** Minister je podpisal ukaz o splošni demobilizaciji. Liberalna vlada je samo obetala, izvršila je šele sedanja vlada.

j **Za 60 milijonov kron!** Finančni minister Jankovič je povedal te dni vnebovpijoče stvari o vladanju liberalcev in socialistnih demokratov. Posameznim liberalnim firmam so dopuščali posamezni ministri kar na svojo roko, da so izvažale prepovedano blago, in sicer brez carine. Na ta način je bila država oškodovana za 60 milijonov kron. Ni je hujše šibe božje nad državo kakor liberalna vlada. Ni čuda, da je nezadovoljnost ljudstva zrastle do vrha in da ima komunizem pri tem sijajno žetev. Žal, da bo ljudstvo zašlo s tem z dežja pod kap.

j **Državni zbor** je radi katoliške in pravoslavne Velike noči odgoden do 17. aprila.

j **Ljudsko štetje.** V ravnateljstvu za statistiko v Beogradu se vrše vse priprave za ljudsko štetje po celem kraljestvu.

POLJSKA.

Poljski parlament je sklenil postaviti o agrarni reformi. Nobena posest ne bo smela biti večja, kot 160 hektarjev. Ona posestva, na katerih je upeljana poljska industrija (poljedelstvo v velikem) ne bodo razdeljena, pač pa bodo last zadruge, katere člani bodo vsi, ki delajo na posestvu. Za razvoj poljedelstva je nakazala vlada 1 milijon kron.

NEMČIJA.

Revolucija je sicer zadušena, toda žerjavica tli še dalje in komunisti skušajo še vedno, da bi ponesrečeno revolucijo napeljali na svoj mlin in upostavili delavsko vlado. Socialisti in komunisti so imeli v Berlinu velikansko zborovanje, na katerem so zahtevali med drugimi, da naj se vsi delavci oborože. V zahodnem ozemlju pa se je že iz komunističnih in krščansko-socialnih strokovnih organizacij osnovala sovjetska vlada. Kako se bo končno izvedla ustavna oblika in postavodaja v Nemčiji, je še vprašanje dolgega razvoja. Vsekakor pa stoji Nemčija in z njo vred Evropa pred silno važnimi in globokosežnimi družabnimi prevratni.

ITALIJA.

V Italiji se vrše še vedno po delavskih mestih krvavi nemiri. Uprizorjajo jih socialistični in bolševiški elementi. Vlada strogo nastopa proti njim in je pripravljena tudi z orožjem vdušiti slednjo revolucijo. — Po svojih poslaneih javlja vlada v italijanski zbornici, da italijanska vlada ne more s tisto močjo reševati jadranskega vprašanja.

kot bi rada, ker se nahaja v težkem denarnem položaju. Treba bo naravnost sporazuma z Jugoslovani, ki pa da je toliko časa nemogoče, dokler bo Wilson predsednik ameriških držav. Kakor se vidi, hočejo Italijani počakati Wilsonovega padca, ker bi potem laže mešetarili.

TURČIJA.

Medtem ko se gospodje v Parizu pripravljajo, kako si bi razdelili Turčijo, prihajajo iz azijske Turčije poročila, kako se Turki pripravljajo, da izženo iz svoje domovine vse tujce z antanto vred in oproste svojo domovino. In poročila trdijo, da imajo pri tem mnogo sreče. Mlado turško izobraženstvo, ki se je šolalo na evropskih vseučiliščih, je razvilo živahno agitacijo proti tujcem. Turkom se deli orožje, in zgodilo se je, da so zadnji čas turške čete napadle Francoze, Italijane in Angleže ter jih podeli iz notranjosti dežele proti morju. Zopet se je pokazalo, da vsi krivični računi v Parizu ne bodo obveljali in zgodilo se bo, da si bodo povsod narodi sami pomagali do pravice, ker jim je drugi ne dajo.

ZDRUŽENE DRŽAVE.

»Glasilo K. S. K. Jednote,« ki izhaja v Ameriki, poroča: Zadnje dni je odpotovalo preko Švice na tisoče in tisoče Čehov, Poljakov in Jugoslovancev, vračajoči se iz Amerike v staro domovino. Vsi ti so večinoma delavci. Ameriko zapušča vsled splošne prepovedi alkohola. Pravijo, da če mora človek trdo delati 10—12 ur dnevno, naj bi bil tudi postavno opravičen do kozarca kake krepčilne pijače. Največ inozemskih delavcev bo pa zapustilo Združene države letošnje pomlad. Tudi v Ameriki se najdejo prenapeteži, ki bi radi vse tuje narodnosti vtopili v žlici vode. Tako izdelejuje senator King zakonski načrt, po katerem bi morali vsi časopisi, ki niso pisani v angleščini, plačevati trikratno poštnino in vse važnejše članke prinesiti tudi v angleški prestavi. S tem bi bilo seveda tudi slovensko časopisje v Ameriki uničeno.

Tedenske novice.

Politične.

p **Delovanje železniškega ministra** dr. Korošca se že toliko pozna, da vlaki z žitom prihajajo bolj redno v Slovenijo. Upamo, da bo Slovenijo po zaslugi Ljudske stranke mogoče obvarovati pred lakoto, čeprav se ne bode moglo v polni meri vsem zadostiti, ker je prejšnja liberalna vlada spravila prehrano v tako zadrego, da ni mogoče njenih pregreh popolnoma odstraniti.

p **Podkupovanje z živili.** Razne liberalne in samostojne firme kupujejo svoje pristaše z živili, ker jim manjka tehtnejših dokazov. Ker so živila za vse ljudi, je vlada takim firmam blago zaplenila in dala na razpolago občinskimi aprovizacijam, deloma vpeljala preiskavo, da se taka korupcija zatre.

p **Samostojni kupujejo naše pristaše.** Mož z Gorenjskega nam je pripovedoval, da je kupil blizu Podnarta vola, in ko ga

je izplačeval, mu je bil vol ponujen za 100 kron ceneje, kakor so imeli pogojeno, ako se vpiše v stranko samostojnih. Mož pa jim je odgovoril: Pilat je rekel, kar sem pisal, sem pisal, mi že imamo svoje in dobre poslance in se ne vpišujem v nobeno drugo stranko. Taki značajni pristaši moramo ostati vsi, kakor se je izkazal ta naš mož. Za samostojneže pa je sramota, da z judovimi groši kupujejo svoje pristaše.

p **Zakaj še niso razpisane volitve?** Naša glavna zahteva je: takojšnje volitve, da pridejo res pravi ljudski zastopniki v parlament, ne pa razni kapitalistični krvoseji. Sedanji državni zbor mora najprvo sprejeti novi volilni red, ki ga je izdelala vlada. Toda državni zbor ne pride do pravega dela, ker se liberalni poslanci nočejo udeleževati sej in če se jih udeleže, z dolgimi brezpomembnimi govori nalašč zadržujejo delo. Da pri tem naša država vedno bolj izgublja na kreditu, in da radi tega tudi naša valuta vedno bolj pada, to jih ne boli.

p **Konec socialne demokracije** na Slovenskem. Socialna demokracija (Naprej, Ljudski glas) je vedno vpila, da edina rešitev slovenskega kmeta je v socialni demokraciji. Danes pa je delavstvo popolnoma zapustilo socialno demokracijo, vrglo svojega dosedanjega voditelja Kristana. Naprej in Ljudski glas sta ostala generala brez armade, delavstvo pa je prestopilo v komunistično stranko, češ, da je socialna demokracija nezmožna kaj narediti za delavstvo. To smo mi že davno pripovedovali. Torej sedaj imamo samo še komuniste in če bodeta hotela Naprej in Ljudski glas še naprej obljubljati ljudem raj na zemlji, bodeta morala to blagoslovljati, kar sta prej preklinjala in to preklinjati, kar sta prej proglašala za edino zveličavno. — Reči pa moramo, da so komunisti še veliko hujši sovražniki kmeta, kot so bili socialni demokrati. Prvi cilj komunistov je povzročiti nasilno revolucijo, kjer naj bi vso in edino oblast vzelo v roke samo komunistično delavstvo, vsa podjetja in vsa kmetijska posestva naj postanejo skupna last, vsi kmetje pa državni najemniki. Komunisti po Ljubljani govore, da bodo tako nasilno revolucijo kmalu izpeljali. No, bomo videli, kdo bo kmetu iztrgal njegovo zemljo! Kmetije, dobro se organizirajte, nevarnost se bliža. Obžalujemo, da samostojni v tem položaju ne poznajo drugega kot blatiti naše duhovnike kot najhujše kmetove sovražnike.

Domače novice.

d **Umazano čevkanje samostojnih.** Znano je, kako samostojni »kmetje« radi umazano govorijo, posebno kjer je več ljudi skupaj. Najrajši se spravijo nad vero in duhovnike, da jim s tem jemljejo ugled in spoštovanje. Seveda nobeden poštenjak takim nesramnim besedam ne bo verjel, ker vsak ve, da kar govorijo taki čevkači o duhovnikih, velja to njim samim. Dne 8. t. m. se peljem z večernim dolenjskim vlakom proti Ljubljani. Med potjo začneta dva potnika surovo udrihati po duhovniku dr. Korošcu. Eden je bil nek žandar, ki je vstopil v Črnomlju, ki baje nadzira ekspresne vlake radi tihotapstva in doma neke od Gorice, drugi je bil pravi »samostojni« kmet. Vsaka beseda je

bila budalost, zloba in laž. — Na Grosupljem prestopim v večerni kočevski vlak. Vstopim v vagon, misleč, da je namenjen za ljudi. In res je bilo nekaj ljudi noter. Kako se pa začudim, ko zagledam med sopotniki tudi trojico, ki bi morala spadati v vagon za svinje. Čvekanje te trojice namreč je bilo najbolj svinjsko in umazano, ki nikakor ni spadalo med dostojne ljudi. Vsi trije so bili iz Dobropolj, kjer so tudi izstopili. Najglasnejši je bil neki Francel, ki se je sam hvalil s prešeštvovanjem in je izgledal kakor kak konjski barantač in mešetar, ob strani sta mu pomagala dva stara dedca. S svojim svinjskim čvekanjem, zlobnostjo in lažjo so obdelovali duševnike tako, da so se vsi zgražali, še celo neki soc. demokrat, ki je brzdal Francel na radi nekaj prisotnih otrok. Kakoršen je Francel, taki so tudi drugi, tako si misli ta v svoji hudobiji. Ponosno so se trkali na prsa, da so samostojni kmetje. — Očividec.

d Poziv. Pozivam vojne ujetnike, kateri trosijo o meni laži, kako sem jaz ob prevratu ljubljanski pehotni polk 17, v Tridentu zapeljal in Lahom izdal: z dokazili na dan! Predložite jih naravnost dravski divizijski komandi, ali potem društva »Jugoslovanskih dobrovoljcev« (Kolodvorska ulica 3). Nudi se vam lepa prilika, da uničite enega f...a; kajti tako hudodelstvo zasluži vislice! Pozivam g. O. s sinom, naj le uložijo tožbo zoper mene pri sodišču, in ne samo žuga. To bo zanimiva obravnava ob času samih tatinskih in goljufijskih razprav. In ravno tisti, ki so meni v težkih dneh nasprotovali in me sedaj blatio, bodo odšli sami ne samo »umazani«, ampak upravičeno lahko še kaj hujšega pričakujejo. To rej na plan! — Župnik Škerjanec.

d Poziv. Dne 7. t. m. je požar vpepelil v Predtrgu pri Radovljici osmero posestnikov hiše, gospodarska poslopja, hleve, skoro vso hišno in gospodarsko opremo, poljedelske stroje, skoro vso obleko, perilo in obuvalo, nekaj živine in prešičev. Škoda znaša okoli 750.000 K, zavarovalnica je le malenkostna. Vsled požara je prizadetih 9 rodbin z 51 rodbinskimi člani. Vsi ti so v skrajni bedi, po svoji lastni moči si ne morejo pomagati, treba jim je pomoči od drugod. Da se jim olajša beda, razpisujem s tem nabiranje malih darov po vsej Sloveniji. Darovi se sprejemajo v Ljubljani, poverjeništvu za notranje zadeve (ravnateljstvo pomožnih uradov) in pri mestnem magistratu, drugod pri vseh okr. glavarstvih, pri mestnih magistratih v Celju, Mariboru in Ptuj in pri načelniku pomožnega odbora, županu Ivanu Valant v Predtrgu. Darovi se bodo razglasili v »Ur. listu« in odkazali svojemu namenu. — Poverjenik za notranje zadeve: Remec s. r.

d Preuredba brezposelnih podpor. Poverjeništvu za socialno skrbstvo sklicuje dne 26. marca t. l. anketo v svrhu preuredbe dosedanjega načina preskrbovanja nezaposlencev. Kako in na kakšen način preskrbeti nezaposlencem delo in tako odpomoči kričečim razmeram, v katerih se nahaja nezaposleno delavstvo, o tem se bo razpravljalo na anketi v navzočnosti delavskih organizacij, zastopnikov vlade in županov.

d Konec 100 kronskih bankovcev. Stokronski bankovci se sprejemajo pri državnih blagajnah le še do 10. t. m. Zato pozor!

d Starši, pazite na svoje sinove - dijake! Piše se nam: Pijančevanje je ena glavnih strasti našega ljudstva. Slovenci smo znani, da spijemo največ alkohola. Toda ni samo to najhujše, v sedanjem, povojnem času je pravzaprav glavna slabost ples. Sem pa prihajajo poleg drugih tudi dijaki. Celozelo številni so bili pri vsaki prireditvi, pri katerih je na sporedu ples. Zabajali so na zabavne večere, na ples, kar je zelo slabo vplivalo nanje. Niso se ozirali na disciplinarni red. Profesor vendar ne more vedno stati za vsakim. Zato pa, starši, primite svoje sinove trdo, da vam povedo, kam so hodili na zabave! Slabe zabave, ki jim jih itak že šola prepoveduje, jim lahko in najlažje zabranite vi! Vaši sinovi so včasih brez prevdarka zapravljali denar, da so le utešili svoje strasti. So nekateri, ki si prislužijo na dan 10 do 15 K s poučevanjem drugih dijakov. A tudi to jim ne zadostuje! Ta ali oni se svojim staršem še posmehuje povrhul! E, nafarbat je treba vsak mesec enkrat našega starega, pa gre! Starši! Taki so nekateri, pa ne pravim, vsil! Zato prepovejte svojemu sinu-dijaku ples in druge nenravne zabave! Zahtevajte od svojih sinov seznam izdatkov koncem leta! Tu ne gre za denar, tu gre za blaginjo vaših sinov v poznejšem življenju, tu gre za njihovo dušo! Tu gre za značaj mož, ki bodo vodili naš narod! Če bodo pa že ti narod navajali na slaba pota, potem gorje vam, njim in celemu narodu!

d Društvo diplomiranih babic je imelo 29. februarja občni zbor ob obilni udeležbi. Predsednica v svojem govoru povdarja pomen babiškega poklica, v katerega rokah leži življenje materino in otrokovo. Pozivlja, naj se vse diplomirane babice vpišejo v društvo. Z ozirom na dejstvo, da nekatere nepoklicane in neizučene ženske po deželi izvršujejo babiški posel, sklene občni zbor poslati na vlado spomenico, kjer se zahteva: vlada naj izda naredbo na zdravniške, da take ženske takoj naznanijo in tudi duhovniki, če to opazijo, naj to takoj sporoče državnemu zdravstvenemu svetu. Pa tudi članice društva naj pazijo na take ženske, in naj takoj vsak tak slučaj naznanijo društvu, ki bo že znalo ukreniti vse potrebno, da bodo dotične ženske primerno kaznovane. Soglasno se je odobril predlog o tarifu za babice v mestu in o tarifu za porode na deželi. Sklenilo se je končno, naj tudi tiste babice, ki so bile dosedaj večelnjene pri dunajskem društvu, pristopijo kot članice ljubljanskemu društvu. Za babice z Gorenjskega se je osnoval poseben društveni pododbor s sedežem na Jesenicah.

d Za sirote padlih vojakov občine Šmarje pri Grosupljem ima Oblastna zaščita dece in mladine za Slovenijo v Ljubljani iz neke zapuščinske razprave 3050 K na razpolago. Postavni redniki ali varuhi teh sirot naj vložijo nekolikovane prošnje do 10. aprila t. l. pri Oblastni zaščiti. Čez 10. april se rok ne bo podaljšal, ker je bil prvi rok že do 1. marca, a se je priglasila le ena stranka. Prošnje morajo biti opremljene s potrdilom župnega urada o očetovi

smrti in s potrdilom županstva o bivanju v občini Šmarje.

d Glavno poverjeništvu ministrstva za agrarno reformo v Ljubljani sprejema stranke vsak teden izključno in brez izjeme le v torkih, četrtek in sobotah od 10. do 13. ure. Ob drugem času ostane urad za stranke zaprt. Vsako notranje uradno poslovanje je nemogoče, če bi moralo maloštevilno uradništvo poverjeništvu v vseh uradnih urah sprejemati stranke.

d Uradne ure. Od 1. aprila t. l. dalje so pri deželni in okrajni sodišču v Ljubljani uradne ure od 8. do 12. ure dop., in od 15. do 18. ure popoldne. Radi preoblegla dela se sprejemajo stranke le dopoldne, izzeti so najnujnejši slučaji. — Predsedništvo deželnega sodišča v Ljubljani, dne 25. marca 1920.

d Smrtna nesreča. Pri sekanju smreke se je v sredo, dne 24. marca, smrtno ponesrečil Janez Benda, posestnik v Šmarci pri Kamniku. Pokojnik je bil 16 let župan v občini Šmarca in načelnik ondodne Km. Zveze. Pogreb se je vršil 27. marca na pokopališče na Homcu ob obilni udeležbi. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika zastopnik Jugosl. Kmetijske Zveze. Pokojnikovi družini izrekamo najiskrenejše sožalje.

d Strašna nesreča v Ložu. V Ložu so se igrali na kupu hlo dov otroci, kar eksplozivna granata; posledice so strašne: trije otroci so mrtvi, več jih je pa nevarno poškodovanih.

d Samoumor. Upokojeni kurjač dr. železnice Jožef Lotrič, doma iz Selc, stanujoč v Spodnji Šiški, si je 20. t. m. pognal iz vojaškega samokresa v postelji dva strela in sicer mu je predrila ena kroglica levo stran prsi in je prišla na hrbtno vuno, druga kroglica mu je pa predrila čelo in je prišla nad levim ušesom vuno. Rajni Lotrič je oslepel; bil je tudi jetičen, kar je najbrže povzročilo, da je obupal in se ustrelil.

d Vlóm v Vagenšpergu. Zločinci so vlomili v graščino Vagenšperg, iz katere so odnesli raznega blaga v vrednosti 149.553 kron. Orožnikom se je posrečilo, da so vlomilce izsledili in zaprli.

d Goriče. Izobraževalno društvo v Goričah nad Kranjem priredi na Velikonočni ponedeljek, dne 5. aprila, in na Bello nedeljo, 11. aprila 1920, ljudsko igro »Deseti brat«.

Gospodarska obvestila.

g Oddaja plemenskih bikov pingavske in simodolske pasme. Na državne stroške se namerava nabaviti do 50 plemenskih bikov pingavske in simodolske pasme za tiste okraje, kjer se gojita te dve pasmi in kjer je pomanjkanje dobrih plemenjakov. Nakupna cena poldrugodveletnim bikom bo približno 5000 do 6000 kron. Oddajo bikov bo izvršila Slovenska kmetijska družba, ki jih bo prepustila živinorejcem, živinorejskim in bikorejskim zadrugam ter občinam po nižani cen, in sicer s popustom ene tretjine nakupne vsote. Živinorejci, zadruge in občine, ki si žele nabaviti take bike po nižani cen, se pozivljejo naj takoj, najkasneje pa do 31. marca t. l. vložijo prošnje, potrjene od

samošnje občine, da je za njih okoliš biki-plemenjak res potreben, pri Slov. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg, 3. Istočasno morajo pri tej družbi vložiti kot jamstvo, da bodo bika res prevzeli, znesek 1500 K. Ko biki dospejo v Ljubljano, se prosilci osebno pozovejo, da si vsak sam izbere za plemo tistega, ki se mu zdi primeren, podpiše »Zavezo pismo«, da bo bika držal za plemo najmanj dve leti in da bo vodil točno spuščajni zapisnik. Nato doplača ostali znesek dvetretjinske kupnine in prevzame osebno bika. — Slovenska kmetijska družba.

g Skočnina za vse državne žrebce je enostavno zvišana na 50 K začeni s 25. marcem t. l. Doklade za oskrbo državnih žrebcev se bodo za to leto znatno zvišale. — Kmetijski erar plača dve tretjini stroškov za zdravljenje obolelih državnih žrebcev, ki so v osebni oskrbi eno tretjino pa oskrbnik. — Povelstvo žrebarne.

g Shodi posavskih kmetov dne 25. sušca 1920 v Zakotu, Dobovi in Krškivasi, na katerih se je govorilo o ustanovitvi sladkorne tovarne v Posavju, so se prav dobro obnesli. G. Fran Malasek, strokovni učitelj na strokovni šoli na Grmu, je prav poljudno popisoval, kako so bile tudi na Češkem klavrne razmere, predno se je vpeljala sladkorna industrija in kako so si potem s sejanjem sladkorne pese pomagali češki kmetje in kako se je razširilo vsled sladkorne industrije blagostanje po celi deželi. Pojasnjeval je podrobno vse koristi, katere ima kmet vsled sejanja sladkorne pese in iz sladkorne tovarne. Končno je poučil kmete, kako je ravnati s sladkorno peso. Kmetje so bili g. predlagatelju zelo hvaležni za njegovo predavanje ter so sklenili ne le, da bodo sami se poprijeli sejanja sladkorne pese, marveč tudi, da bodo svoje sosede pridobili za to. Mnogi kmetovalci so naročili že letos seme sladkorne pese in si bodo mogli v jeseni napraviti za svoje domače potrebe nadomestek za sladkor — svoj domači sirup. Poučni in stvarni govor strokovnega učitelja g. Fran Malaseka priobčimo v kratkem ter na željo mnogih kmetov tudi recept, kako se dela iz sladkorne pese sirup.

g Naročila v Avstriji. Vsi oni, ki so pred 22. marcem 1919 v Nemški Avstriji naročili in plačali kako blago, a ga doslej še niso prejeli ter ga hočejo uvoziti, naj podružnici Centralne uprave za trgovski promet z inozemstvom v Ljubljani nemudoma točno naznanijo 1. od katere trdke imajo dobiti blago; 2. koliko, in 3. za kako ceno (skupna vrednost) ter naj ji obenem pošljejo nepobitna dokazila (fakture, legalizirane izpiske iz trg. knjig itd.), da je bilo blago plačano pred 22. marcem 1919.

g Na letnem sejmu v Zagrebu dne 26. t. m. so cene živini nekoliko padle.

g Sladkor. Pomanjkanje sladkorja se v celi Evropi čimdalje bolj čuti. Za češki sladkor se poleg Avstrije in nas posebno zanima Trst za Levanto in Italijo. Cene zato hitro rastejo. Dočim so že pred 14 dnevi plačevali češki sladkor po 190 do 192 švicarskih frankov za 100 kg, se sklepajo sedaj kupčije po 198 do 200 frankov stot; to znaša 74 avstrijskih, 25 češkoslovaških ali 50 jugoslovanskih kron, Avstrija ima

sklenjeno pogodbo, temeljem katere dobi sladkor po 13 čeških kron kilogram. Ker pa nima v redu železniškega prometa, ne more dobiti sladkorja in Avstriji se boje, da tega češke in moravske tovarne ne bi izrabile in prodale sladkor drugam.

g Amerikanska pšenica za Evropo. Poroka se, da bodo Zedinjene države prodale Avstriji, Poljski in Armeniji 5 milijonov bušelnov (1 bušel je 23 kg) pšenice po 2.5 dolarja. Torej bi po našem prišel kilogram pšenice v Newjorku po 16 K. Moramo pa računati, da bodo prevoz in drugi stroški znašali več kot še enkrat toliko. Torej bo prišla amerikanska pšenica po — 40 kron 1 kilogram. Posledica bo, da bo pri nas tudi cena pšenici in sploh žitu grozno poskočila in splošna draginja bo še večja. Vzrok: slaba valuta.

Veliki petek.

Vse temno danes je v svetišču. Na tleh razpelo božje se leskeče. Na njem bolest Gospodova žari, po cerkvi mrtve gledajo oči, ki svet ljubile so tako goreče, a ljudstvo judovsko je pobesnelo, »le križaj ga!« Pilatu je velelo.

In nemo truma vernikov se klanja, ko na drevo spoznanja se naslanja in križ poljublja v svetem spoštovanju. Pod bridkim jarmom križev in nadlog, pred taboj sveti, križani naš Bog srce skesano prosi odpuščanja. Mi grešniki smo te na križ pribili, Gospod, odpusti in se nas usmili!

Ksaver Pavšič.

Dopisi.

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI

»Kmetijski list« je zopet odprl zalogo svoje visoke omike in jo izpraznil, to pot nad našim vzornim duhovnikom g. kaplanom Komljanecem. V vrsticah se zrcalijo razni samostojni trgovci in birtje in še kdo drugi. Najboljše spričevalo, koliko jim je za kmetijske koristi, si dajejo samostojni s tem, da napadajo konsum. Torej zadržite vam delajo napotje? Se razume — v združništvu je kmetova moč in rešitev, zato se pa samostojni trgovci in birtje boje, da ne bodo več mogli kmetov izsesavati in odirati. O, naj se poznamo! Vam pa, kmetje, naj bo to v opomin! Vstopajte vsi v konsum! — Kar se pa tiče dobičkaželjnosti, tihotapljenja in verižništva g. kaplana, vas pozivljamo: Dokazite, koliko je šlo v kaplanov žep. Sumničji in laže lahko marsikdo. Gospodje samostojni »kmetje«, pometajte lepo pred svojim pragom! Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce, pravite in prav imate, samo ravnajte se po tem! — Verne može in fante imenuje »Kmetijski list« katoliške razbojnice. Pošteni kmetje, zapomnite si to: tista stranka, ki pravi, da ni zoper vero, vas imenuje katoliške razbojnice! — Dalje zagovarjajo trgovca Kodriča z njegovimi tremi hšami. No, samostojni, povejte nam, s čigavim denarjem si jih je pošteno pridobil? Ali ne z denarjem kmetijskih žuljev? Seveda, samostojni »kmet« Kodrič se kaj malo briga za to! — G. kaplanu očitaju, da proučuje boljševizem in nemoralno življenje. Pozivljamo vas vnovič: z dokazi na dan! Kdor je brez greha, naj prvi vrže kamen, tako stoji v sv. pismu, kaj ne gospodje! Nespravljajte na dan stvari, ki bodo padle na Vašo glavo! Gorje kmetu, če bo imel take učitelje morale kot so samostojni! — H koncu hinavsko kličejo na pomoč knezoškofijski ordina-

riat. Bodite brez skrbi! Eden vas bo pač slisal, ki ga kličete, to je vaš bog žerjav — toda kaj, ko ne more pomagati svojim zvestim samostojnim ovčicam! — V celem dopisu povedo samostojni eno samo resnico: da so bili pred vojno liberalci! A kaj ste zdaj? Ovčjo kožo ste oblekli, a v resnici ste volkovi kot ste bili! Pobeljeni grobovi! — Kmetje, spoznali ste jih, vaše mesto je v Kmetijski zvezi!

IZ ŽUZEMBERKA IN DVORA.

Pri nas se samostojna kmetijska stranka svojemu programu primerno »lepo« razvija. Mnogi uradniki, trgovci in gostilničarji so postali čez noč samostojni kmetje, seve kmetje, ki ne ločijo kopriv od pšenice, krompir pa poznajo na krožnik. Njim se je pridružilo največ takih ljudi, ki imajo za kmetijstvo predolge prste in se vse bolj razumejo na rokodelstvo tatvine.

Pod okriljem »samostojne« se lepo razvija društveno življenje. Kdo ne bi občudoval njihovih uprizoritev, kakor slavne maskarade, kjer so na zunaj pokazali, kaj imajo v glavi, njihovega plesa, ki se je pričel 31. decembra 1919, pa se je nehal 2. januarja 1920, in njihovega »orkestra« gospoda Krača s harmoniko. Starši, tem ljudem dajte svoje otroke v sokolskem naraščaju v roke, če hočete, da bodo postali pijanci in tatovi in da vas bodo na starost pretepali in vam tako prežalili dolga časa na stare dni. Samostojni stranki pa čestitamo, da se ji je posrečilo vse te razborite elemente si združiti pod svojim okriljem.

JANCE.

V nedeljo dne 14. t. m. je priredila K. Z. zaupni sestanek. Govoril nam je jako podučljivo g. J. Gale, načelnik K. Z. Vdeležba je bila obilna. Le tako naprej, zaga je gotovo naša. — Imamo tudi par bolnikov, ki so oboleli na kužni bolezni »samostojcev«. No, pa upamo, da ti reveži že okrevajo, ker ta čudna bolezen se še ni vkoreninila. Res čudno se nam vidi, da že ne spoznajo ti ljudje teh krvosecev. Ali jih že niste poskusili, ko so vladali nas? Ali bi radi, da pridejo še enkrat na krmilo in nam še to napravijo, kar nam je ostalo?

RIENICA.

Zveza lesnih domačih obrti je začela s poslovanjem. Svojem članom že nudi blago, posebno obode. Polagoma začne z izdelovanjem žičnatega blaga. Število članov se vedno dviga. Razteza se po celim kočevskem okraju. Namen ji je, varstvo in povzdiga domače obrti — suhe robe in zaščite krošniarstva. Upamo, da se razraste v močeno podjetje, ki bo našim krajem dvignilo blagostanje.

JAVOR POD LJUBLJANO.

Naša malo župnija silijo na površje političnega boja. O vseh strani je veliko zanimanja in povpraševanje po naših 70 gospodarjih, koliko je namreč obljubljenih hiš v celi župniji. Dne 22. februarja je Kmetiska Zveza iz Trebejvega napravila javen shod v Javoru. Bilo je dobro. Teden pozneje nastopi nova »Samostojna«. Izvolila si je zavetlišče v gostilni pri Pečarju v Pesnici. Kakor se čuje, je bilo največ poslušalcev iz radovednosti, seveda nekaj pa tudi taci, ki so mislili, da se bo takoj keruza delila. »Novi Samostojni« so napovedali, da hočejo kmalu napraviti javen shod v drugem delu župnije, namreč v vasi Javor. Kdo jih bo pod streho vzel, bomo sporočili. Vendar predno pridejo, bi jim svetovali, naj se spomnijo onega svetovoznanega dogodka, ki se je odigral pred več leti v sosednji župniji Janče, kako so nemuduri zmagovito odhajali z Janč. Tacega odhoda iz Javora sicer ne privedemo »Novim Samostojnežem«, vendar pozor! Ali bi ne bilo umestno, da se g. Marinko zavzame za svoje ožje rojake na Dobrovi, g. Černe za Šiško itd. Ob času volitve se bomo Javorci delili na obe strani. Večina iz vasi Besence bo potegnila z onim, ki bo največ koruze obljubil, večina iz vasi Javor bo pa pri Kmetijski Zvezi, ker vemo, da je podkupljivost nekaj sramotnega.

ZAPLANA.

Tukaj je bila po noči 18. t. m. ustrašena 22-letna Regina Košir iz Spod. Šiške, ko je

hotela prenesti nekaj tobaka preko žice. Umrila je nekaj ur pozneje v bližnji hiši. Bila je do zadnjega pri popolni zavesti ter povedala, kako se je vse vršilo. Ž njo je bil nek 17-letni fant, ki je bil priča celemu dogodku. Izmed štirih ali petih vojakov, ki so bili skriti v grmovju in planili proti dekletu, ko se je bližalo, so trije ustrelili in en strel je zadel nesrečno dekle v trebuh. Ko je obležala, odvezli so ji nahrbtnik ter zbežali in niti enemu ni prišlo na um, da bi pomagal ponesrečenici. Nihče ne ve, ktero poveljstvo je poslalo te ljudi na patroljo. Kje je sedaj nahrbtnik in tobak? — K temu žalostnemu dogodku bi imeli nekaj pripomniti. Ne zagovarjamo tihotapstva, ampak smo za to, da se proti tej nesrečni zločini še ostreje postopa, zlasti, ko gonijo cele karavane živine preko meje in pri tem poslu gonjaci še neženirano živčajo in vriskajo. Smo pa proti načinu, kako se je v tem slučaju postopalo. Streljalo se je brez vzroka in na brutalen način se je pustilo obstreljeno dekle brez pomoči v svoji krvi na tleh. Nihče ne more dognati, kdo je poslal vojake na patroljo. Večkrat se je že zgodilo, da nadlegujejo ob belem dnevu ljudi, ki niso prišli preko žice in tudi ničesar seboj ne neso. Saj se kmetu ne bo upal sosed k sosedu. In postopanje komisije! Najprej se je reklo: nobene komisije ne bo. Potem pride nekdo povedati, da bo prišla komisija popoldne. Pripravili so grob, a pride orožnik z ukazom, da se mora mrljic prepeljati na Vrhniko. Ali ti gospodje ničesar drugega ne poznajo kakor svojo komodnost? Ali niso dobili toliko diet, da bi mogli v Zaplano? Ali nimajo res nobene pietete do mrtvih? Ali ne vedo, kako težko je zdaj na Vrhniko voziti, ko so Italijani glavno pot zaprli? — S kakimi čustvi je korakal stari, bolni oče mrtvega dekleta za krsto, ko se je brez potrebe na gnojnem vozu vlekla po leh grapah! — In kakšen uspeh imajo take komisije? Takega, kakor navadno: nobenega. Saj ni nobene resnosti v preiskavi. Nekaj papirja bodo popisali in akt položili na polico, kjer bo čakal svojega sosedu enako žalostne vsebine.

IZ ŠT. JERNEJA.

Oprostite g. urednik, da se zopet oglašimo v Vašem listu. Povedati hočemo samo neko dogodbo, ki prav očitno kaže neizmerno miroljubnost in dostojnost šentjernejskih samostojnežev. Ko je občinski sluga v nedeljo 21. t. m. razglasil, da se 25. marca vrši velik tabor K. Z. za krško dolino na Slinovcih pri Kostanjevici, tedaj se kar med razglasitvijo oglašila M. K. iz M., eden glavnih samostojnih kričarjev: »Naj le pride, bo tepen, kot Kristus« — namreč govornik na taboru K. Z. Priče na razpolago! Samostojneži, vaše število se krči — vzrok vaša surovost in podivjanost, s katero nastopate. Le tako naprej in kmalu bodo samostojni le še trgovci in nekaj njihovih ožjih prijateljev.

Na tabor K. Z. na Slinovce je pohitelo lepo število zavestnih mož, fantov, žena in deklet — tam zahtevalo svojih pravic in pokazalo ogorčenje nad bivšo samostojnoliberalno in socialdemokratsko vladjo, ki je državo pripeljala na rob propada. Vrnila se je ta množica vsa navdušena za K. Z., ogorčena do samostojnih liberalnih »kmetov« in prepričana, da že bife tudi šentjernejski samostojni strahovladni zadnja ura.

LIPNICA PRI KAMNI GORICI.

Cvetke Ažmana in samostojnih s shoda na Lipnici pri Kamni gorici.

1. Posojilnice so škodljive, ker so že marsikoga spravile na beraško palico. — Res, tudi najboljše reči škodijo, če jih človek zlorabi.

2. Vero imamo, torej je ni treba braniti. — Doslej smo branili, kar smo imeli; česar nismo imeli, nismo mogli braniti; znanorej bo to drugače n. pr. posestva bodo branili oni, ki jih nimajo, ne oni, ki je imajo.

3. Župniki pravijo pri poroki, da morata mož in žena skupaj ostati do smrti; zato bi bili morali ob mobilizaciji oznaniti, da možje ne smejo v vojsko. — Kako bi se bila lahko zabranila vojska, ko bi bil g. Ažman župnikom to ob mobilizaciji povedal!

4. Vseslovenska ljudska stranka je res marsikaj napravila za kmeta, a napravila je z našim denarjem, pravijo samostojni. Kedar bodo torej »samostojni« vladali v občinskem odboru, v državnem zboru, bodo napravili vse na svoje stroške; davkov torej ne bo... o srečni časi!

5. Vseslov. ljudska stranka je še vedno susteršičijanska in se bo o prvi priložnosti vrgla susteršiču v roke. Kdor se iztrga iz oblasti samodržca, ne sili neč nazaj. Kaj pa, ko bi se samostojni vrgli v naročje dr. Žerjave, kolikor se še niso?

6. Vitez Pogačnik se je kot načelnik vojnega odseka na Dunaju trudil in dosegel, da je bil sprejet kredit za vojno, na kar se mu je ministrski predsednik Stürgkh zahvalil, mu stisnil pod mizo roko z besedami: »Kaj zahtevate?« (»Koliko zahtevate?«) — Pojasnilo na to laž naj da g. vitez Pogačnik Ažmanu.

7. Kmeta Roškar in Jan sta postala minister ozir. poverjenik kmetijstva le zato, ker se je Vseslovenska ljudska stranka zbala »samostojnih«. G. Roškar in Jan zahvalita se samostojnim, ki so vaju »naprej« spravili!

CERKLJE OB KRKLJAH.

Tukajšnja občina je dobila po »zaslugi« Hanžita in občinskega tajnika 15 stotov koruze in ječmena, katero razdeljujejo po 6 K kilogram. Kakor se čuje, se ljudje pritožujejo čez visoko ceno, ker je res čudno, da je od krškega za eno krono dražje. — Na naslov okrajnega glavarstva v Krškem: Trgovca Vahčič je dobil zopet okoli 200 kg sladkorja za bolnike, javne nastavitve in siromake, vprašamo prizadeti, koliko je okr. glavarstvo sedaj za razdelitev gospodu Vahčiču pustilo, zadnjič je namreč dobil dovoljenje, da si je kar 20 kilogramov za to težko delo obdržal, za bolnika se pa s težko prošnjo dobi četrtil kilograma.

RAKITNA.

Dne 21. marca t. l. ob 1 uri popoldne se je vršil pri tukajšnji neki gostilni shod S. K. S. Govorilo in razmotrivalo se je o raznih rečeh — posebno je pa šlo za umetna žnojila, in pa kako bi se beračenje preprečilo. Seveda ker o drugih rečeh se ni moglo razmotriti — na primer; o živilih: koruzi, pšenici itd. Da bi somišljenike s tem malo potolažili — zato so pa prišli na dan z umetnimi gnojili.

A vzlic temu so bili »samostojneži« še precej dobre volje — če jim ravno niso dotični gospodje obljubljene koruze skomandirali. Zato so si pa z vinom in rumom napravili kratek čas, nadejajoč se boljših časov! Prišlo je poslušat tudi nekaj somišljenikov Kmetске zveze — ker jih je pa takoj tukajšnji neki ameriški močoini bogataš imenitno pozdravil s »smrkovci«. Čudno pa je, da se ta bogataš, ki je vendar že nekaj sveta obhodel ni naučil toliko olike, da bi znal ločiti odrasle ljudi od navadnih šolarčkov.

Imamo pa pri nas tudi Kmetsko zvezo, ki se še precej lepo razvija. Če bo šlo tako naprej, jih bo v kratkem času precejšnje število — skoraj vsak dan se še kateri pripiše. To pa »samostojneže« precej jezi, zatorej so tako razkačeni.

Združeni smo tudi z Borovniško gospodarsko zadrugo — pri kateri se še vedno dobi nekaj živil. Pošten Rakičan!

IZ BESNICE PRI KRANJU.

Na sv. Jožeta dan smo imeli v Sp. Besnici shod socialistične Kmetско-delavske zveze, kateri je bil pa zelo klavrn. Pričakovali so, da bodo pridrli ljudje iz cele fare skupaj, toda kako razočaranje. Vseh udeležencev z g. govornikom vred je bilo ravno 20. Pa še ti so bili večinoma taki, ki so prišli iz gole radovednosti. Bilo je tudi nekaj žensk, katerim bi bolj priporočali, da gredo k popoldanski službi božji kakor pa na socialističen shod. Govornik jim je v kratkem govoru razkril kapitalizem. Dotaknil se je tudi vojnega posojila in se lažal, da so duhovni najbolj agitirali zanj. Da je socialistični vodja Kristan največji

kapitalist, je zamolčal. Da je geslo socialistov: kmetu vzeti vsa zemljo, je tudi pozabil povedati. Tudi »Domoljub« mu ni bil nič kaj po volji. Drugič svetujem g. govorniku, naj priinese za mušter v žepih s seboj sladkorja in koruze, katero itak obetajo po vseh shodih; mogoče se mu potem posreči ujeti koga na svoje limance. Vsa čast pa zavednim Besničanom, ker so se v tako malem številu shoda udeležili. Kmetje, ne v socialistično protiversko Kmetско-delavsko zvezo, ampak vsi v Kmetске zveze. — V slogi je moč.

BOH. BISTRICA.

V nedeljo 14. marca 1920 so imeli socialni demokratje shod na Boh. Bistrici. Ob ljubovali so, da preskrbe obleko in hrano in zavarovanje za starost in onemoglost in še Bog ve kaj vsem, ki se zapišejo v njihovo stranko. Precej so krtačili tudi »samostojne«. Seveda so pozabili socialni demokratje povedati, da so njihovi trije ministri več kot pol leta sedeli v Belgradu skupaj z demokratičnimi kapitalisti pa niso preskrbeli ljudstvu ničesar, le sebi polne žepa. Ljudje to vedo, zato ne verjamejo več niti sladkim besedam samostojnih liberalcev, niti lepim obljubam socialnih demokratov.

BRASLOVCE.

Ženski protestni shod proti krivičnemu načrtu volilne pravice se je vršil 22. februarja. Udeležba je bila obilna: nad 300, večina ženske. Nastopilo je 6 govornic, 3 dekleta in 3 žene. Zastopnica »Dekliške zveze« Vodlak Marija, pojasni razloge. Zakaj hočemo volilno pravico? Prvič, ker smo tudi glasovale in pobirale podpise za Jugoslavijo. Zato hočemo tudi soodločevati ob njeni ureditvi. Drugič: ker smo mnogo pretrpele med vojsko. Tretjič: ker smo s svojim delom rešile naš narod še hujše lakote in umiranja. Četrthič: ker nam ne manjka za to dobre volje in zmoglosti. Podpredsednica savinjskega okrožja Šketa Terezija utemeljuje razloge. Kdo je med vojsko doprinesel več žrtve kot naše kmetско žensko? Pa nas sedaj postavljajo na najnižjo stopnjo kulture in omike. — Prednica Marijine družbe Turk Marija naglašja: V demokratični državi smo! Sedanjí volilni red pa ne sledi načelom pravičnosti in demokracije, ker se zaposlavlja ogromen del ljudstva: naše kmetско žensko. — Zastopnica mater Turk Antonija kliče: Prava mati se mora zanimati tudi za politiko. To zahteva ne samo njena korist, ampak tudi sreča njenih otrok. Ali nam ni mar šolski načrt? In svetost in nerazdružnost zakona! — Turnšek Helena govori: Žena mora z drugimi vred delati in skrbeti, zakaj bi tudi ne smela govoriti in soodločevati? — Rojšek Marija dokaže iz izkušnje vojnega časa, ko jo je skrb za prehrano otrok gnala na pristojna mesta. »Ako ne moreš rešiti svojih otrok, pa jih vrzi v stran!«, je zavpil nad menoj uradnik. Je že slišal kdo, da bi kaka kmetška mati zavrgla ali zapravila svojega otroka, kar pa se med tako imenovanimi izobraženimi krogi večkrat zgodi. Torej izobrazba brez vere in usmiljenja je prazna. Je samo v škodo človeški družbi. — Nato se prebere protest in resolucija, ki se soglasno sprejme in odpošlje v Belgrad in na deželno vlado v Ljubljano.

IZ STARE FUZINE V BOH.

Da tudi pri nas ne spimo kaže to, da se je ustanovila za Bohinj zelo potrebna lesna zadruga. Lesni trgovci so hoteli zadrugo že v kali preprečiti in ko se jim to ni posrečilo, so hiteli z nakupovanjem lesa. Med njimi je bil najbolj delaven neki znani agitator samostojnežev. Mi pa predobro poznamo požrtvovalnost tega gospoda, ki je še povsod delal za svoj žep. Zatorej, zavedni kmetje, združimo se vsi v taboru Kmetске zveze, ker edino v tej stranki imamo zaupanje, da bo delala v blagor ljudstva. — Kmet.

ŠT. JERNEJ.

Ko smo čitale dopis kmetских deklet iz Kostanjevice, smo naletele na sledeči stavek: Lep zgled dajete! In kdo naj so to, ki dajo lep zgled? Dekleta šentjernejske fare, ki so poletela na tabor kmetске stranke v Kostanjevici 29. februarja. Ne trdimo, da ste pisale

neresnicno, ampak samo to pripomnimo, da ste se izrazile preveč splošno. Slab glas je padel na večino šentjernejskih deklet, ne pa samo na tiste figure, o katerih pravite ve: Lep zgled dajete. Tako sodo čujemo od dne do dne na lastna ušesa celo od domačinov in bližnjih sosedov; kako neki pa more soditi o nas še daljno občinstvo, ki nas pozna samo po lepi javni pohvali v »Domoljubu».

Da se rešimo kolikor pač mogoče nepačne sodbje, smo prisiljene odgovoriti na dopis kostanjevskih deklet. Resnici na ljubo moramo reči, da je v vsaki pšenici nekoliko smeti in tako je tudi med dekleti šentjernejske fars. Zato smo tudi mi z vami enih misli. Res ni lepo, da te figure iz št. Jerneja plešejo kvaterno nedeljo o postu po državni cesti v Kostanjevici. Veliko lepše bi bilo, da bi doma premišljevale sveti postni čas, ki je čas pokore, ne pa čas norenja. Večina je to tudi storila, le par jih je bilo, ki so iz prevelike ljubezni do zatiranega kmeta pozabili iti k sv. maši in so mislile, da bodo z javnim plesom na široki cesti nadomestile božjo službo. Zato prosimo, da si ne vzemite teh za zgled in tudi me odločno zatrdimo, da jih ne bomo posnemale. — Torej teh par besedi javnosti v polasnilo, da ne bodo mislili vsi čitatelji »Domoljuba«, da so vsa šentjernejska dekleta enaka! Več deklet šentjernejske fars.

Letošnji Pastirski list.

(Dalje.)

VIII.

O da bi se vsi posamezniki, pa tudi vse družine in države ravnale po volji božji! Radi upornosti proti Bogu je toliko zla in toliko obupa na zemlji. Ker so bile vse države po svojih ustavi, po svojih temeljnih zakonih brez veroizpovedi, ker so dovoljevale tlačenje ubogih in sirot, ker se niso upirale razširjanju brezbožnih društev, katerih voditelji Boga taje, ker so dopuščale vsakovrstno nestramnost in razuzdanost, je Bog dopustil, da so se države v svojih strasteh spopadle, zapletle v strahovite vojske in ena drugo pokončavale.

Kaj pa ali smo razumeli glas božji? ali smo se poboljšali? Mnogi se niso poboljšali; marsikateri so se v grehe še bolj ugreznili. Le tri naj kratko omenim.

Prvič se je pri nas razpasla nenavadna surovost, podivjanost. Ali ni skrajno surovo, ako mladenič, mož vedno preklinja? se vedno pridruša? preklinja celo Mater božjo, Jezusa, Boga? Še bolj surovo je, ako preklinja dekle, žena. Po naravi je dekle, je žena bolj rahla, čutna, zato je surovo preklinjanje še bolj proti njeni ženski naravi.

In kje je prvi vir tolike surovosti? V družini, v kateri vsak dan kolnejo oče, mati in otroci, ki so se te grdobije naučili od staršev. Starši, pomislite tole: kaj ne, radi bi imeli otroke dobre, krotke, ljubezne, pokorne. Upravičena je ta želja, in izpolnila se ti bo, ako le hočeš. Oče, mati, koj ko pride otrok na svet, in ves čas pozneje postopajte z njim krotko. Ljubezno, bodite veselega srca in milih besedi, iz Vaših ust naj ne pride togotno zmerjanje, grdo psovanje, nezno vpitje in surovo preklinjanje. Ako boste tako ravnali, bo otrokovo srce mehko, krotko, veselo; otrok Vas bo ljubil, spoštoval in ubogal; tudi otrok bo govoril ljubezno, surovih besedi ne bo iz njegovih ust; vzbujajočo jezo bo hitro potlačil. Ako oče in mati le vpijete, zmerjate, grдите, preklinjate, s tem otroka dražite, mu jezo in togoto vzbujate, ljubezen do sebe ubijate, na surovost in preklinjanje od dneva do dneva navajate. Ni čuda, da Vas otrok ne spoštuje, ne ljubi, ne uboga, ampak ves surov tudi z Vami surovo ravna.

Otroci, mladeniči in dekleta, sklenite koj sedaj in potem pri prvi sv. spovedi, da se boste s pomočjo božjo odločno premagovali in da iz Vaših ust ne bo nobene kletve, nobene psovke, nobene surove besede več; v medsebojnem domačem življenju naj vlada mir, krotkost, prizanesljivost, ljubezen! O ne

grдите, ne oskrunajte dobrega imena nas Slovencev, da ne bomo na glasu kot nenavadno surov narod!

Drugič je med vsemi narodi silno vzplamtela mesena poželjivost. Iz te strasti izvira joči grehi pa slabijo in uničujejo človeški rod. Poslušajte glas apostola, ki glasno oznanja, da nečistniki ne bodo videli kraljestva božjega. Toda nečisti greh nosi kazens z seboj in muči že tukaj one, ki se mu udajajo. Ne le, da je tako nesrečnemu mladeniču ali dekletu srce nemirno, da ga vest peče in grize, ampak tudi telo se pokvari, življenjska moč peša in celo v zakonu se pozna, ker je zarod teh grešnikov telesno bolj slab. Kličem Vam: bežite od nečistega greha! Ogibajte se vsake prilike tega greha, plesa, nevarnega znanja itd.

Tretjič naj omenim še grdo lakomnost po velikem premoženju in zmanjševanju toliko sladke in za naše medsebojno življenje toliko potrebne ljubezni do bližnjega. Ah, vsak dan čujemo mile pritožbe kako so ljudska srca postala trda, kako bede bližnjega ne čutijo, pa mu ne marajo pomagati, marveč ga puste, da trpi, strada in v togoti preklinja. In oni, ki ste obogateli, posebno oni, ki ste obogateli krivično? Ali ste mirni v srcu, srečni brez skrbi? Niste tukaj na zemlji, lakomnost se nikar ne nasiti, vedno več želi, vedno bolj postaja otrpnjena za pravičnost, vedno bolj mrzla in odurna do bližnjega. In ko pride zadnja ura? Strašna bo in grozna! Ne, ne bogastvo, posebno krivično, ne da sreče! Najbolje za naš srčni mir je posedovati toliko, da imamo vsakdanji kruh, ki si ga pridobimo z molitvijo in z delom.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kakega odbitka.

Radne ure od 8. zjutra do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Tunakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalje.)

»Otroci! Aha! Tudi otroke bom imel, kajne? Take poredneže, kakor sem sam? Ne, mali angel, angeli bodo, kakor je angel njihova mati!« Kri mu je udarila v lice. Kakor divje mu skaklja v prsih mlado srce veselja in vedno bolj vroče ljubezni.

Mati švrtnerica je zopet prišla v sobo in je pri peči stoječ pazljivo poslušala, mala Mihaela se je privila k njej in je kakor radeveden palček pokonci v njo ušesci.

»Oh, gospod,« je rekla Štefana, skozi okno zroč na že čisto temno cesto. »Gospod trati dragoceni čas, tudi mi imamo še mnogo posla.« Postala je zelo nemirna, prav nič ji ni

všeč, da že toliko časa stoji in se razgovarja s krivovercem. Mati ji je naročila, naj ostane in čaka, da mu postreže, če bo kaj zahteval. Toda noče biti konca, vse skupaj že predolgo, predolgo traja. Spodobno pravi: »Oprostite, da nesem otroka gori.«

Henrik se je nagnil proti njej in je rekel — počasi — besedo za besedo — da mu je iz temnega glasu mogočno zvenela strast:

»Preje povej: katera je moja nevesta? Štefka? ... Ko sem te peljal s sramotnega odra — je bila zraven. Si-li že pozabila na ono uro?«

»Ne,« pravi deklica, »vsak dan molim za vse svoje dobrotnike, tudi za Vas.« Toda močno se je prestrašila. S sramotnega odra? — Saj je bila sama tam, in on jo je nesel doli. Še sedaj ni prodira snubeča sila njegovega glasu do njenega čistega, pobožnega srca. Ni ga umela, čeprav je slutila nekaj hudega. Morda je pa včeraj vendarle prav imela mati, ko ji je prigovarjala ... In ona Štefana, se je včeraj smejala ... o Bog, tu se ni več smejeti. Jezus, trojna nesreča je, če njo — nevesto Gospodovo — ljubi ta mož, sin krivoverskega poglavarja ... sam divji krivoverec.

Henrik pravi: »Moja izvoljenka stanuje v Štajerdorfu,« — zrl je na obleko na njeni ljubki postavi — »navadno je modro oblečena. — Sedaj bom jahal na Dunaj. Kadar se povrnem, jo poprosim za njeno belo roko — ne, njena roka ni bela kakor roke lenih, v katerih ni krvi, ker se boje dela; njena roka je rdeča kakor roža ... Si danes prala, moja mala, da so tvoje roke rdeče kakor roža?«

»Ne, predvčerajšnjim,« je rekla čisto tiho in v veliki zadregi. O groza, o nesreča, res je tako, kakor misli mati — o Bog, to je strašno. O, zakaj je vezla grb za tega človeka, zakaj je tako dolgo z njim, ne bila bi smela, ker je krivoverec ... o gospod Albert ... kaj bi sedaj rekel gospod Albert ...

Henrik jo je skoraj použival s svojimi žgočimi očmi. Njegova rožnata usta bi liki metulji rada počivala na najlepši rozi — bi rada poljubila najlepša dekliska usta, kar jih je Bog pričaral v cvetje ...

Štefana je in rokah uščkala dete, ker je začelo jokati, ter se je jela umikati proti vratom. Henrik se je z mečem rožljajoč pomikal za njo.

»Štefana,« je rekel, »katoličani poznate devet korov angelov, toda čuj, nekaj novega! Nšli so še deseti kor. To so lepa dekleta na zemlji. In kraljica angelov, regina angelorum — menim, tako pravijo papežniki — si pa ti.«

To je pa že prehudo, to je krivoverstvo in norost! Štefana, Izveličar gleda na-te! Sedaj mu moraš povedati enkrat za vselej, da to ni vse skupaj nič, bolje je, da je hud danes, kakor pa pozneje, ko bo morda prepozno. In Izveličar ji je položil na jezik pravo, modro besedo; rekla je:

»Gospod, ne gre, tako govoriti! Vedite, da je greh, kar pravite v šali, saj rada verujem, da ne razumete. Marija, Mati prečista in Devica obenem, je Kraljica angelov, tako ji kličemo v lavretanskih litanijah — jaz pa nisem niti kraljica, niti angel — uboga sirota sem, ki dela za plačilo in ki — grenko in glasno je izpregovorila kruto besedo — jo je sodnik, vaš oče, že kaznoval in jo lahko vsak dan obsodi na smrt, ker se ne menim za njegove hudobne postavbe — se včeraj nisem, se danes ne in se nikoli ne bom. Boga je treba bolj poslušati kakor ljudi, ki kaj hudobnega velijo. Gospod, ne pozabite na to, in nikar ne govorite tako praznih stvari, to ni vse skupaj nič!«

O grozna, o kruta beseda, Štefana, zakaj tako govoriš? Kakor slana pada v odprto cvetno čašo in mori ter že mladi cvet, tako pada ta beseda v ljubezni plamteče srce mladega Hendelna. Njegove vroče, po poljubu hrepeneče ustnice se drgetajoč stisnejo, mesto da bi — kar bi tako rade — izpovedale: Štefana, mojega srca, ti si moja izvoljenka. Oče, da, oče jo sovraži, postavil jo je na sramotni odra in jo — lahko umori. Krčevito je prijel za meč, kakor bi hotel v beg pognati nevidnega sovražnika, in v pekoči boli je zaklical:

Kaj praviš? Nikdar, nikdar te ne more obsoditi!

Ona je rekla: »Pač, more.«

»Nikar me tako ne rani, za božjo voljo! Kaj takega še misliti ne smeš!« sopiha Henrik. »Res je strog, toda lopov in morilec pa ni! Ni in ni! Najprej mora obsoditi mene, tebe — nikoli! Ves je iz sebe. Zagradi jo za malo otroško roko, ki je od dela vsa rdeča, in jo pritiska na svilnato prevlečeno močno prsi. Tedaj je čutila njena deviška roka, ki jo mu zastoni izkuba iztrgati, kako mu liki kladivo tolče srce... Štefana sedaj ne more več dvo-
miti.

»Gospod, ne! Izpustila bom otroka iz roki!« je jecjala.

Henrik je vzkliknil: »Štefana, tebi na jubo sem storil za Alberta vse, kar sem mogel! Lepo te prosim, ne bodi tako krutal! Rečem ti, da delaš krivico mojemu očetu! Kaj takega ne bo nikdar storil. Enkrat te je po krivici kaznoval, to je res. Li naj te na ko-
lenih prosim odpustanja, da pozabiš to? Saj takrat ni bil pri sebi, skrb in jeza mu je obr-
nila srce... na dan svoje poroke ti bom to pokazal. V bistvu je njegovo srce kakor moje, in moje vendar poznaš, ali ne? Ti veš, da ni hudobno, četudi takoj vzplamti v divjem ardu.

»Ne, ni hudobno,« prijazno odvrne, da bi ga pomirila, zopet se ji močno smili. Toda, komaj je s svojim sladkim, čistim glasom iz-
pregovorila le tri besedice, zopet mu je v mladostnem ognju vzplamtela kri. Res, sedaj je bilo kaj dobro, da je tako deviško čista, tako pobožna in sveta, sicer bi ne bila samo njena rožnata roka, ampak cela Štefana ujeta v njegovih rokah, odkoder bi ne bilo tako kmalu rešitve. Toda pred čudovito dekliško nedotaknjeno krepostjo klone na koleno divja
moška strast.

»To srce, ki torej ni hudobno,« — se od boli še ves bled, toda ponosen in ves srečen posmije nanjo doli, »boš še enkrat od zunaj in od znotraj do cela spoznala... in sicer kma-
lu... Samo to ti še povem! Sedaj pojdem na Dunaj. Ljuba Štefana, moja nevesta potrebuje poročni venec. Tebi položim na srce skrb za la venec. Zgoraj na tvojem oknu sem videl cvetlice. Skrbno jih zalivaj, te vse morajo nevestin venec... Zame pa, Štefana, moli, dokler se ne vrnem... Saj smeš, kajne, četudi sem bahač in norec? — Če pa hočeš vedeti, kako je ime moji izvoljenki, poglej v koledar, kako je ime svetniku, ki pade na prvi dan po Božiču.

»Ivana!« je hitro vzkliknila, da ne pride kaj drugega.

»Seveda, Ivana! Kaj še!« Smejal se je, razvenketal mu je meč, petelin, ki ga je vezla Štefana, se mu je tresel na prsih, tako mo-
gočno je privrel smeh iz njegovih mladih, ve-
selih prsi, okna so brnela, in lučka pred sve-
lim Jožefom je zaplapolala.

»Sedaj pa, žal, se moram ločiti. Toda že prideva skupaj, da se naprej pomeniva. Ta čas pa naj Bog varuje mojo lepo deklico — ji je-li ime Ivana?»

Roka, ki se je hotela oviti okoli njenega telesa, je prišla v prazno. Štefana je bila že zunaj na pragu; slišal je, kako je vablivo rekla materi: »Mati, sedaj nesem Lukca spat.« Henrik stopi ven, to je mati, ki z gorečo tre-
sko sveti iz kuhinje, k njej pa se kakor palčki in palčice z zlatimi glavicami in bliščečimi se očesi privijajo njeni otročiči.

Vsa v skrbeh pravi mati Švertnerica le-
pemu gospodu, ki ljubi njeno hčer: »Jemne-
sta, sedaj je pa ušla, pa še priporočila se ni nič, oh, gospod, ne bodite hudi zavoljo tega, tudi ji ne zamerite, da ima tak jeziček.

Visoki gospod se je smejal: »Kaj še! Na-
sprotno! Ravno tako mi je všeč, kakor jel Krotka Štefka ni več Štefka — prav taka, kakršna je, je prava. Res, ušla mi je, nič ne de, bova že še govorila.« Tako — to-le je pa za vino.

Jej, jej, zopet zlat tolar. Danes je pa res srečen dan. Luka, Luka, da bi bil še živ!...

Ušla mu je, nič se ni priporočila, dobro ga je mučila, zbadala ga je z ljubim jezičkom, res je. Toda vse, vse to ne stori nič. Kljub vsemu temu je njegova. Kmalu, kmalu — ah, kmalu bo padla sladka trdnjava. Gotovo ve, da bo. Kako nežno, kako sladko in plašno je rekla: »Ne, ni hudobno...« Kaj naj to po-
meni, če ne vzhajajočo zarjo ljubezni? — Zu-

naj na cesti v temi zarežeta žrebec-satan, zmagoslavno ga zajaše Henrik, sreče pijan, ves omamljen njene čudovite sladkosti dirja proti mostu. Pozabljeno je vse, kar je bilo budega in žalostnega, pred njim pa leti skozi temne ulice na visokih, svetlojasnih, zlatih krilih sladka nada, božja prijateljica ljubezni.

Na mostu je konju nekoliko popustil brz-
do. Štajra ob njegovi desni in močeno bob-
neča Aniza ob levi sta se zgubljali v megli, grmeče je žumel pad; odstran štajre se nebo še svita v bledi svetlobi.

Oko mu je skozi meglo plavalo po štajri, v čije temnih vodah so se liki pošast zrcalile še bolj temne krone dreves. — Tam zgoraj plava nekaj belega kakor mrtev labod; Hen-
riku je prišla na misel stara pesem, groza ga je bilo: o vojvodiču, ki je snubil padarjevo hčer, in kako je potem njegov oče vojvoda v Donavi utopil lepo Nežo, ko je bil njegov sin v vojski. Vojvodičeva ljubezen je Neži prinesla smrt: ... Henrik, Henrik, kaj ti je rekla, da te je tako bolelo? Vaš oče me lahko obsodi v smrt! — Strašno mu je sedaj zvenela v dušo ta strašna beseda, ki jo je izpregovo-
rila najslajša deklica. Če to pomisli... o groza... z golim mečem bi stal pred njeno sobico, stal bi noč in dan, da bi noben so-
vražnik ne mogel do nje... Pripravljen je umreti zanj, toda niti lasu, niti lasu jej ne sme skriviti niti oči niti kdorsikoli bode.

Prihajal je čez most. Ono belo je sedaj na drugi strani izpod mostu priplavalo ven. Bilo je bezgovo cvetje, ki je bilo na nekem vrtu utrčano, sedaj pa so ga raztepli valovi na vse strani. Težko mu je postalo pri srcu, o, da bi le Dunaj ne bil tako daleč od Štajra.

Zopet mu je stopila pred oči Štefka z otrokom v naročju in se mu je tako skriv-
nostno smehljala. Pa kaj bi bil tak klavernež, še hušji kakor Albert, da še sedaj vrta in se muči s skrbmi, kakor da bi zanj ne bilo sreče na svetu, če pa je bila vendar tako nedop-
vedljivo ljubezniva in sladka... in je govo-
rila o ljubezni in o njegovem srcu... Ljube-
zen je raj... Srce ni hudobno. Otrsi se skrbi, Henrik, pohodi krte in se veseli svoje najlepše izvoljenke. Kar je oče enkrat storil, je storil v beli in divjanju, to je sedaj minulo, boš že videl, in če mu pripelješ nevesto ob roki, ki je zanj sukala meč, se ne bo mogel več ustav-
ljati, marveč bo vzel njeno glavo med obe roki in ji bo poljubil belo čelo — misliš, da ne bo? — Štajerska mestna vrata so votlo gromela vsled ponosnih podkev njegovega žrebca, ki ga je sedaj izpodbodel k urnejšemu diru. Čuj, čegav pa je ta globoki bas, ki buči: »Počasi, počasi!«? Kdo prihaja iz predmestja? Z odkrito glavjo in z odpetim jopičem nekdo štorčila semkaj, trije dečki z gorečimi bak-
lami švigajo okoli njega; nihče drugi ni kakor stric Bertold iz Piraha. »Hei, dečko!« trobi Bertold. »Stoj, stoj! Nimam več sape! Kam pa dirjaš?»

»Grem nadzorovat orožarno!« se v rde-
čem svitu baklje smeje stotnik. »In ti?»

»Hudič, grem na svoje kurje gredi, pri Volku sem bil na večerjo povabljen. Primoru-
ha, to smo se dolgočasili.

(Dalje prihodnjč.)

Trpite na revmatizmu in čističnih bole-
činah? Vdrignjenie s pravim Fellerjevim flui-
dom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnati ali 2 veliki specialni steklenici 36 K.

Rabite mlo-odvajajoče sredstvo? Feller-
jeve prave Elza-kroščice izvršujejo svojo dolžnost 6 škatlic 18 K. — Zagors! sok zo-
per kašelj in prsne bolezni 1 steklenica 6 K. Zeločec okrepčujoča švedska tinktura 1 ste-
klenica 15 K. — Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 16, Hrvatska. E

Poročne prstane

ima v zalogi

Josip Janko, urar v Kamniku

na Šutni (nasproti farne cerkve).

Jugoslovanska Kmetška zveza javlja, da je njen mnogozaslужni član

Janez Benda,

načelnik K. Z. v Šmarci,

dne 24. marca t. l. v Šmarci nenadoma preminul. — Pogreb se je vršil 26. marca, Ranjkega priporočamo v molitev.

Janez Brodar,

načelnik Jugoslov. km. zv,

Katera Kršč. soc. or-
ganizacija potrebuje **lajnika**, ki je obenem dober organizator in agi-
tator. Naslov pove uprava "Dom." pod št. 1218.

Cementne cevi, cevi za vodnjake 1 m svetlobe, stebre za vrtno ograje in za kozolce, grobne oklepje, stopnice iz umetnega kamna itd. nudi po najnižjih cenah F. Banda in
drug, Ljubljana, Karlovska c. 8 (pri Jerančiču).

Kot s'uga v kaki trgovini, šoli ali uradu iščem mesta. — Ponudbe na upravo "Do-
moljuba" pod "Suga".

Več dobrih gozdnih tesačev

sprejme takoj za celoletno dobo proti dobri plači Franc Pust, te-arski mojster, Ljubljana.

Preklic!

Podpisani Janez Burger, posestnik v Spod. Zalogu št. 2, preklicujem s tem, kar sem zaljubeva govoril o gosp. župniku Valentinu Berniku v Komendi. Izjavljam, da nisem imel za te žaljive nikakega poviada. In se mu zahva-
lujem, da je odstopil od zasebne obtožbe.

Kamnik, dne 29. marca 1920.

Janez Burger.

Tvrdka Ant. Stergar v Kamniku

kupuje

vse dozelne pridelke po najvišjih cenah. Isto-
tako tudi vsa zdravilna zelišča, kakor: lapuh, krhljikovo lubje, lipovo cvetje, arnikovo cvetje in vse vrste zdravilne korenine.

**Miši - podgane
slenice - ščurki**

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moja najbolje preizkuš, in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 8 K, za podgane in miši 8 K, za ščurke 10 K, posebno močna tinktura za slence 7 K, uničevalec moljev 6 K, prašek proti mrčesu 6 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 5 in 10 K, prašek za uši v obleki in perilu 6 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na ze-
lenjadi (unič. rastl.) 6 K, prašek proti mravljam 6 K, mazilo proti garjam 10 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Jšče se gospodična

majša, iz ugledne kmetke hiše, izobražena zlasti v gospodinjstvu in kmetijstvu kot soproga za prof., dr., ve eposestnika z namilijonskim imetjem. — Naslove z natančnejšimi podatki sprejema uprava lista pod št. 1246.

Invalid želi priti v kmečki mlin z nekaj posestva kot najemnik ali na polovico.
Ivan Ivanuš, umetni mlin, Sela, Velenje.

Kupim vsako množino

trtega prediva

po najvišji ceni. Cenjene ponudbe na naslov:
Ivan N. Adamič, vrvarna, Ljubljana.

Z o p e t

ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R Stermecki v Celju in sicer volne, celirje, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, kloba, cvilha, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanskih množicah po čudovito nizkih cenah.

Razentega vedno velika zaloga lastnega izdelka: srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Cevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski izbiri, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev. Ilustr. cenik zastoji! Na debelo samo v L. nadstr. Veletrgovina R. Stermecki, Celje štev. 305. razpošiljalna Slovenija.

imate bolečine? V licu? V celem telesu? Vas muči glavobol? Trganje po udih? Trpite na reumatizmu in giblu? Ste se prehladili? Ne morete spa? Niti delati? Ste nervozni in preveč občutljivi za mrzli zrak?

Poizkusite vendar Fellerjev pravi Elzafluid! Čudili se bode! Občutili bodete čuvstvo zadovoljnosti! Reseni ste bolečin in hvalite Fellerjev Elzafluid kot dobrega prijatelja v hudih dneh. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. Zagorski sok proti kašlju in prsnim bolečinam, 1 steklenica 6 K.

Vaš želodec ni v redu? Trpite na počasni prebavi? S abem apetitu? Rabite mi o, zanesljivo odvajajoče sredstvo?

Oj, kako bodete zadovoljni, ako samo poizkusite Fellerjeve prave Elza-kroglice! Te so res dobre! 6 skatljic 18 K. Želodec okrepčujoča švedska tinktura, 1 velika steklenica 15 K. Pravi balsam, 12 malih steklenic 36 K.

Lahko še naročite!

Fellerjev Elza-mrčesni prašek, 1 vel. skatlija 5 K. Zobne kapljice, steklenica 4 K — v. Očesne kapljice 4 K — v. Zanesljivo mazilo zoper srbečino in srbečico, lonček 10 K. Močna francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. Omot in poština posebej, a najceneje! Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica donja, Elzatrj št. 16, Hrvaška.

Primešaj krmi Mastin

enkrat na teden eno pest. Ob pomanjkanju krme ko se uporablja nadomestilna sredstva za krmla pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin, dietetično sredstvo, za živino, je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, a Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo. In ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašička ali vola. Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 20/50 poštnine prosto na dom.

Mazilo zoper garje

(naftomazilo) uniči pri ljudeh in živini. garje, liša, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje. Ne smrdi, nemaže perilo. 1 lonček 6 kron. Po pošti kron 9/50 v.

Lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Kranjsko. Zraven ročevja.

Les

kakor hlode, trame, deske, janski les, drva in stoječe gozdove za posekati kupi in plača po najvišjih dnevnih cenah liegote & Comp. Kolodvorska ulica 31. 849

Hlode (krlje)

deske, trame, kostanjev les, gozdove in ogije iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba IMPEX v Ljubljani, Krekov trg 10.

Agitirajte
za
„Domoljuba“

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste
se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana

Emonska cesta 2. 4792

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.